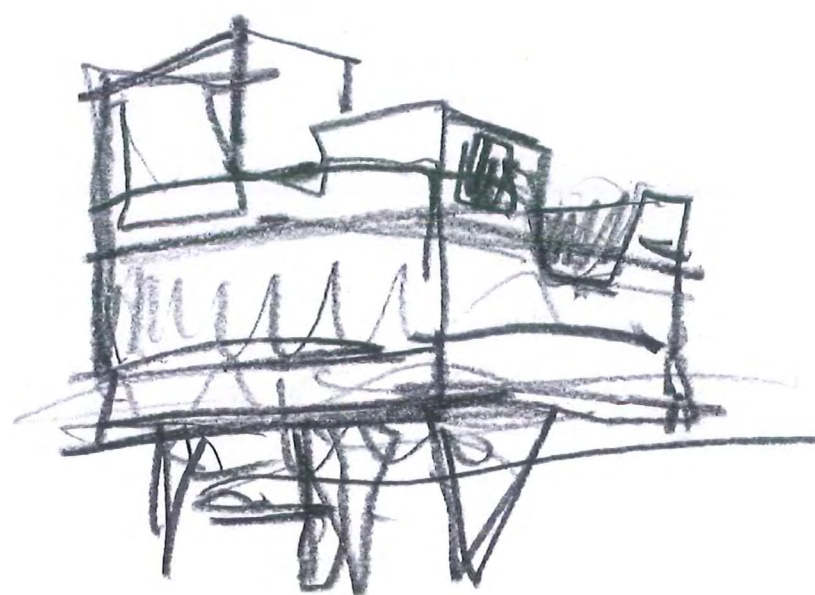
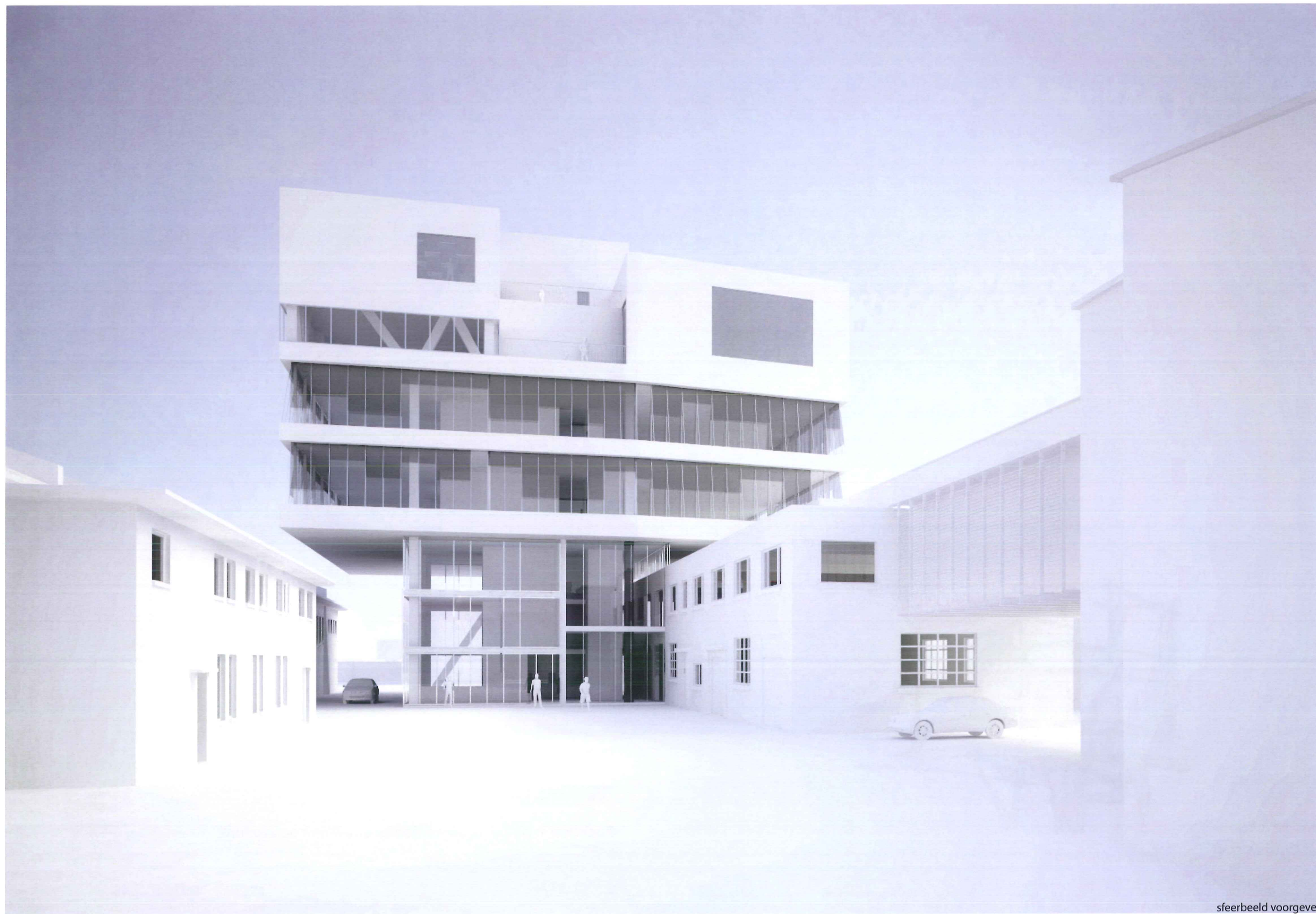

Open Oproep 2001

“EEN PAS OPZIJ”

Boekdeel 1: bouw nieuw kantoorgebouw met auditorium

INHOUD

VOORWOORD

1. STEDENBOUWKUNDIGE UITGANGSPUNTEN

1.1 "Een pas opzij" - optimalisatie van het Masterplan

2. NIEUWBOUW

2.1 Een toren met een silhouette: 3 werelden

2.2 Plannen en snedes

2.3 Schetsen

2.4 Beelden

2.5 Materialiteit

2.6 Stabiliteit

2.7 Duurzaamheid & Technieken

2.8 Akoestiek

2.9 Brandveiligheid

2.10 Toegankelijkheid

3. PASSERELLE & PLEINEN

3.1 voorplein

3.2 logistieke plein

3.3 park-ing

3.4 leestuin

4. MAQUETTE

VOORWOORD

Dit boekdeel handelt over de bouw van het kantoorgebouw met auditorium voor het Waterbouwkundig Laboratorium en draagt de titel 'Een pas opzij'.

Een pas opzij doet men om ruimte te geven aan een passant of om een beter uitzicht te hebben in een drukke omgeving. Het is een eenvoudig gebaar dat iedereen kent.

De site van het Waterbouwkundig Laboratorium is een omgeving waar de ruimte en het uitzicht schaars zijn geworden. Hoe schaarser de ruimte is, hoe nauwkeuriger elke volgende ingreep moet gebeuren.

Het Masterplan zet de krijtlijnen uit om in deze complexe context nauwkeurig te interveniëren, zowel ruimtelijk als in de tijd door het aanreiken van een duidelijke fasering.

Het ontwerpvoorstel volgt het Masterplan zo dicht mogelijk. Niet door het volledig over te nemen, maar door de uitgangspunten van het Masterplan te respecteren en zo mogelijk te versterken:

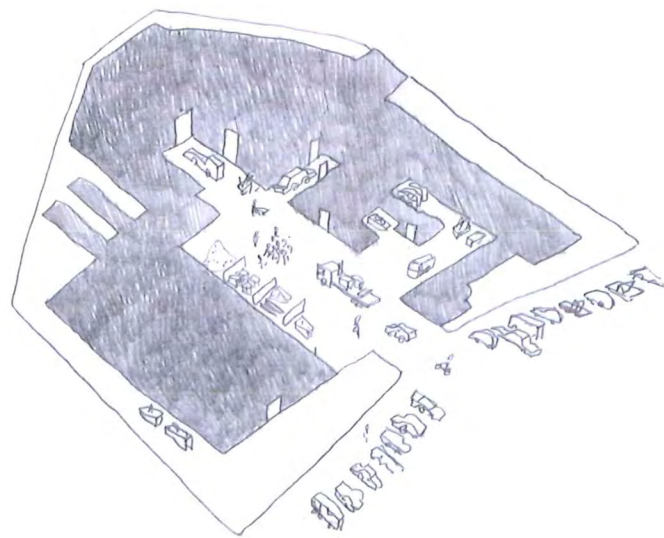
- een duidelijk leesbare ruimtelijke structuur uitgaande van het duurzame erfgoed
- een grotere toegankelijkheid, openheid en herkenbaarheid van het Laboratorium.
- een efficiënte organisatie met harmonie in de rijkdom aan functies

Om deze ambities waar te maken doet het ontwerp 'een pas opzij'. De toren wordt één pas opgeschoven naar de Berchemlei toe.

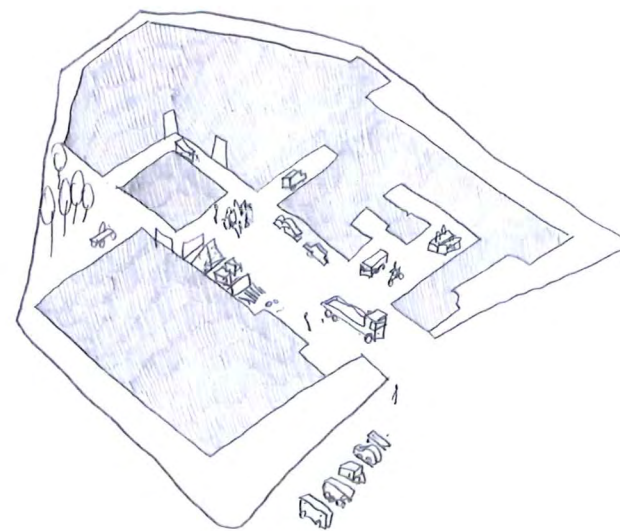
Aan deze ogenschijnlijk eenvoudige beweging gaat een intens ontwerpproces vooraf van precies positioneren, verschuiven en manoevreren in de dichtbebouwde context.

Het resultaat is een 'natuurlijke oplossing': problemen worden opgelost door ze te vermijden. Zo zal blijken dat het erfgoed een duidelijke plaatst krijgt, de circulatieknoop efficiënt is opgelost, de toegankelijkheid en openheid worden versterkt. Bovendien wordt de passerelle in praktijk overbodig en - wat niet voor mogelijk werd geacht - is een toekomstige verdere uitbreiding op eigen terrein een realistische optie.

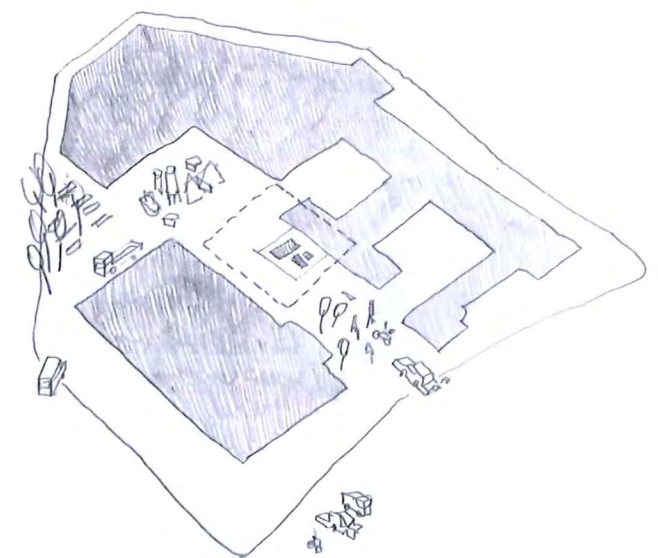

2011

masterplan

"een pas opzij"

1. STEDENBOUWKUNDIGE UITGANGSPUNTEN

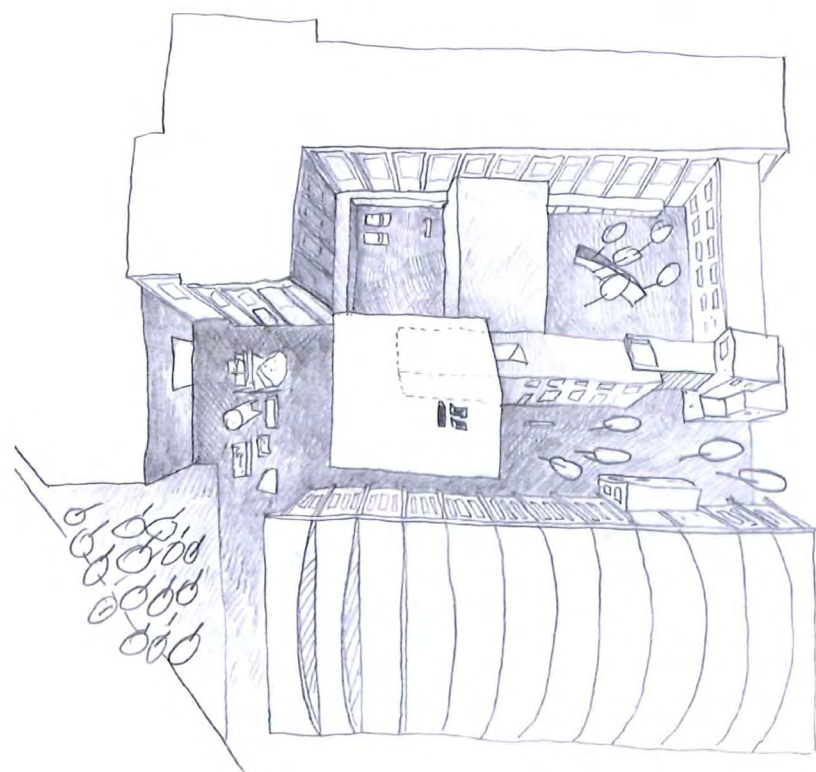
1.1 "Een pas opzij" - optimalisatie van het Masterplan

Anno 2011 is de site van het Waterbouwkundig labo dichtgeslibt: bestaande gebouwen en de verschillende uitbreidingen nemen de volledige site in beslag. De open ruimte is het negatief van de bebouwing en wordt intensief gebruikt voor allerlei activiteiten (onthaal, parkeren, logistiek,...)

Het Masterplan creëert ruimte en vraagt aandacht voor de logische organisatie en verbinding van de activiteiten die op de site plaatsvinden.

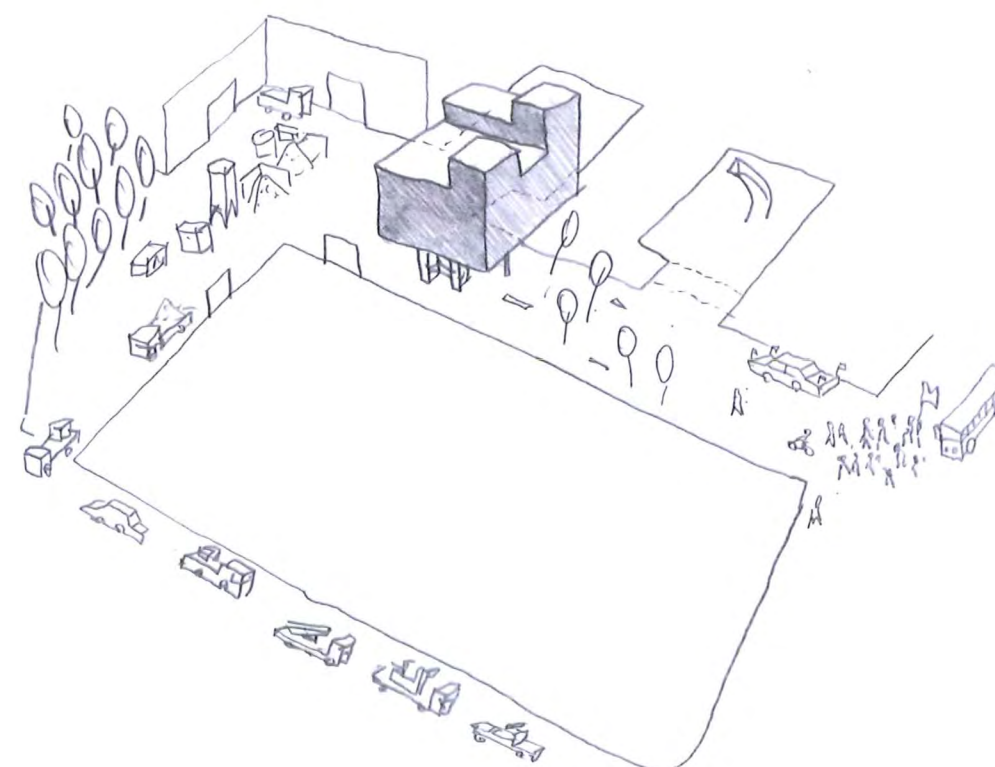
Ons voorstel tracht de intenties van het Masterplan verder te zetten en scherp te stellen. Daarom doen we "een pas opzij": de toren wordt opgeschoven naar de Berchemlei toe. Deze eenvoudige beweging lost een groot aantal problemen op een natuurlijke wijze op en creëert bovendien onvermoede meerwaarden.

In een aantal schema's maken wij nu duidelijk hoe deze keuze het Masterplan ondersteunt en optimaliseert.

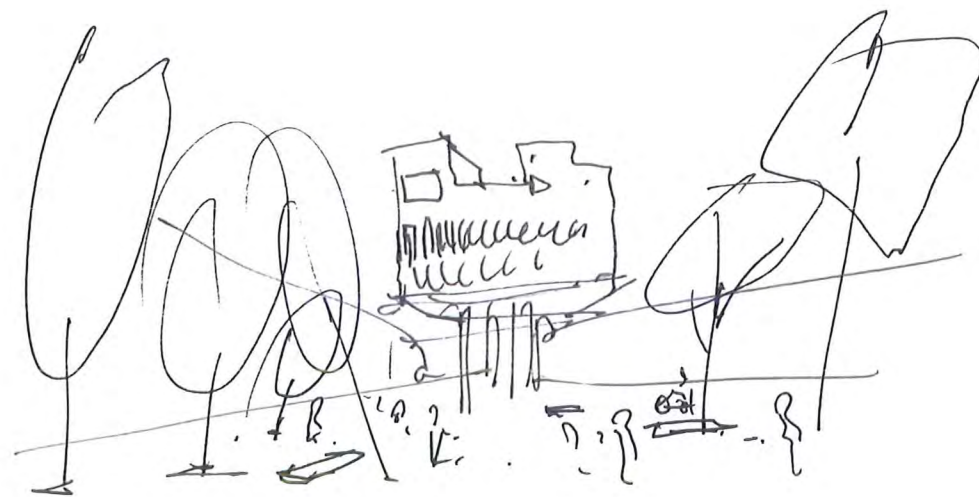
Leesbare ruimtelijke structuur: pleinen + gebouwen

Door de toren naar de Berchemlei te verschuiven, ontstaat een duidelijke ruimtelijke structuur: de gebouwen van het labo bakenen een aantal pleinen af.

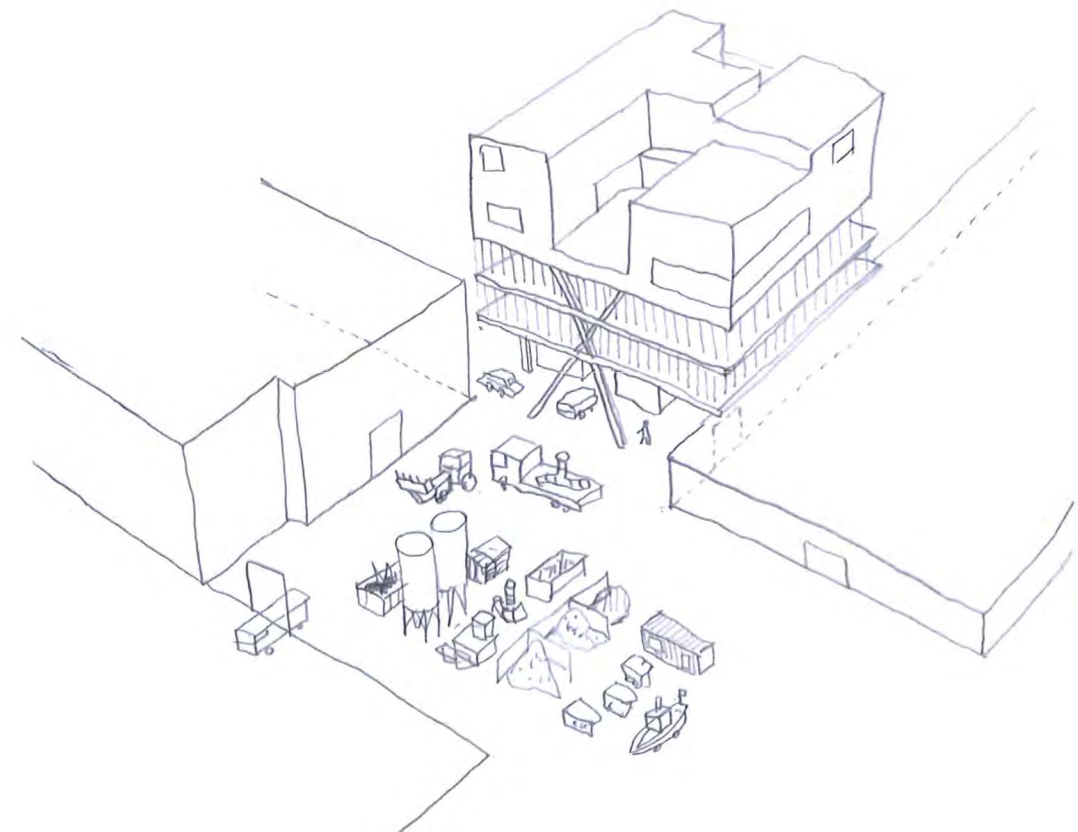
Twee toegangen

Via de Berchemlei: toegang tot het representatieve plein en de toekomstige ondergrondse parking. Via Karel Van den Oeverstraat: toegang tot tijdelijke parking en logistiek plein.

Voorplein

De toegangszone is een plein geworden met duidelijke randen en een bevattelijke verhouding. De voordeur van het labo ligt niet aan het einde van een langgerekte straat, maar is 30 dichterbij gekomen en ligt aan een duidelijk plein.

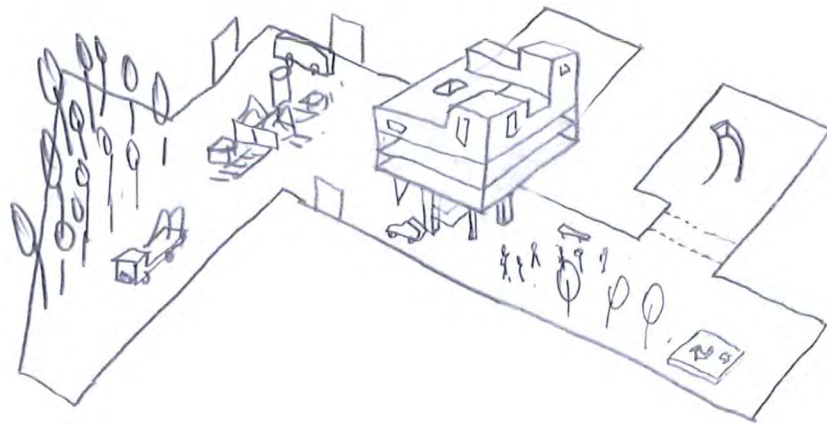
Logistiek plein

Achter de toren ontstaat een plein dat ruimte biedt aan opslag materiaal van allerlei grondstoffen en materiaal: een logistiek plein dat het labo momenteel moet missen. Het laden en lossen van goederen gebeurt op dit plein dat overzichtelijk is en veel ruimte biedt. Hierdoor zal het voorplein maximaal ontlast worden van logistiek verkeer.

Bestaand 'organisme'

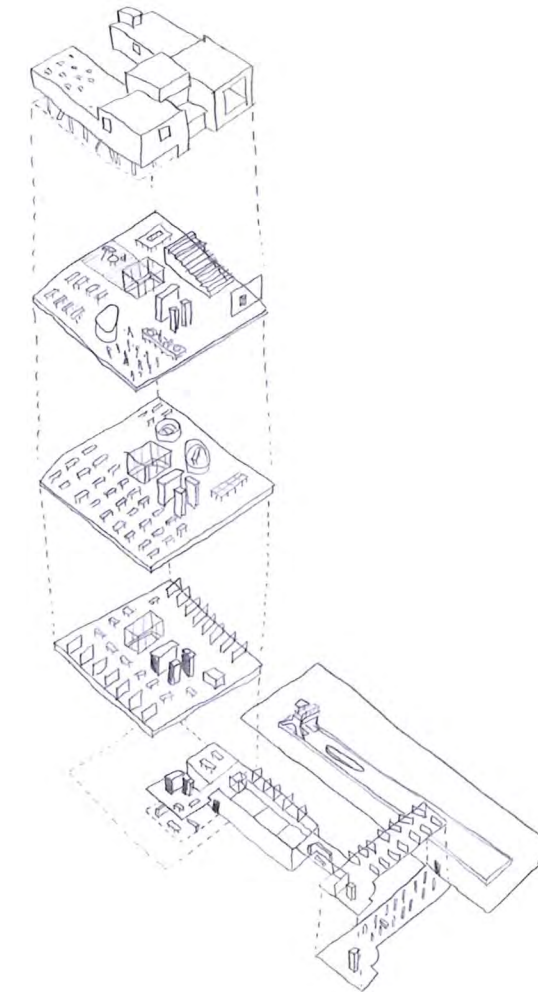
Het bestaande gebouw is een organisme: alle gebouwen zijn met elkaar vergroeid. De buitenruimte is het negatief van de uitbreidingen doorheen de tijd.

Dit organisme heeft nietemin kwaliteit: de connecties zijn waardevol. Die wensen we te bewaren maar te rationaliseren en meer ruimtelijke en organisatorische helderheid te verlenen.

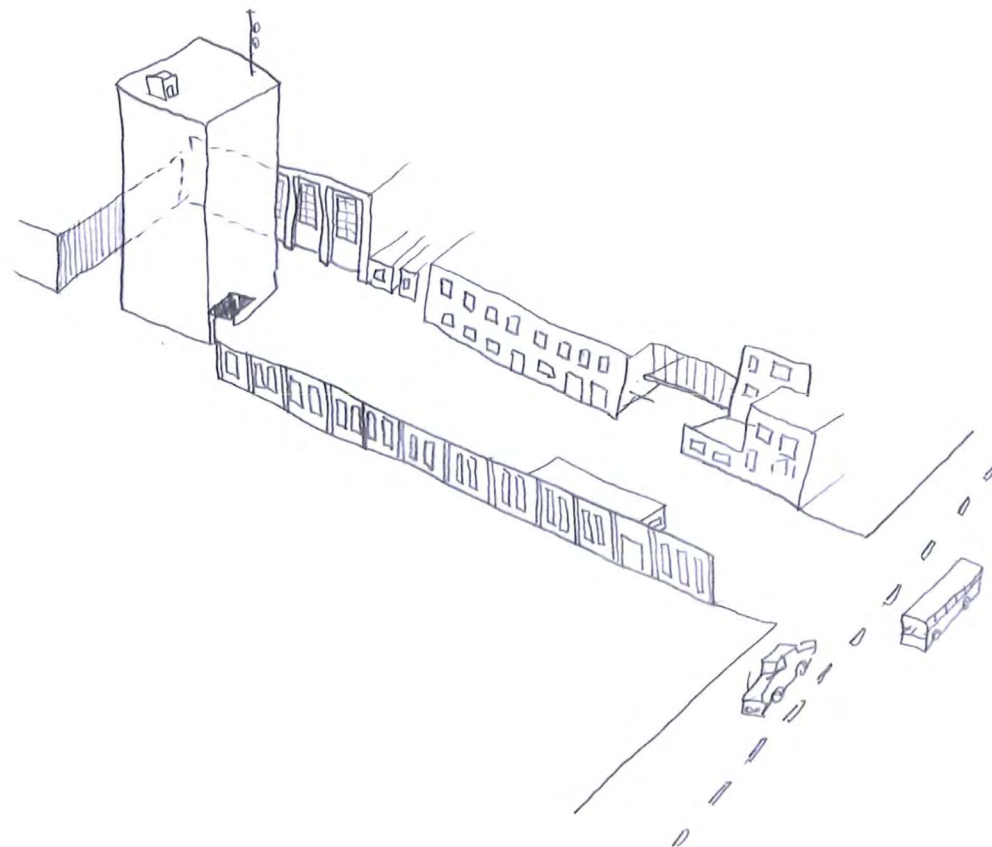
Rationaliseren van de circulatie op het terrein

De circulatie op het terrein wordt duidelijk gestructureerd. De toren vormt het centrum dat de connecties mogelijk maakt en de circulatiestromen afbakent.

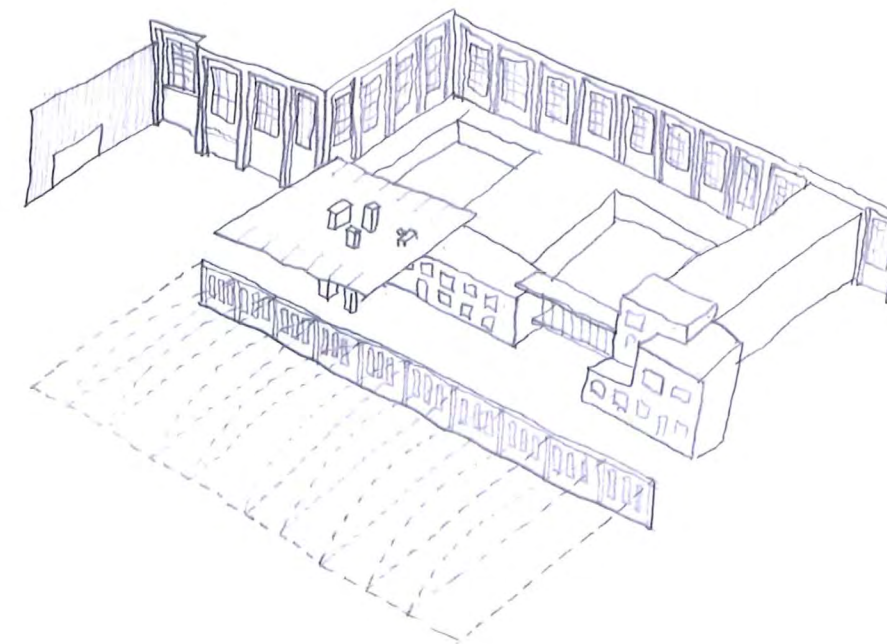
Rationaliseren van de circulatie in de kantoren

Door de centrale positie wordt op een natuurlijke wijze de circulatieknoop opgelost en is er geen behoefte meer aan de passerelle. Het bestuursgebouw wordt verbonden met de nieuwbouw die er tegenaan wordt gebouwd.

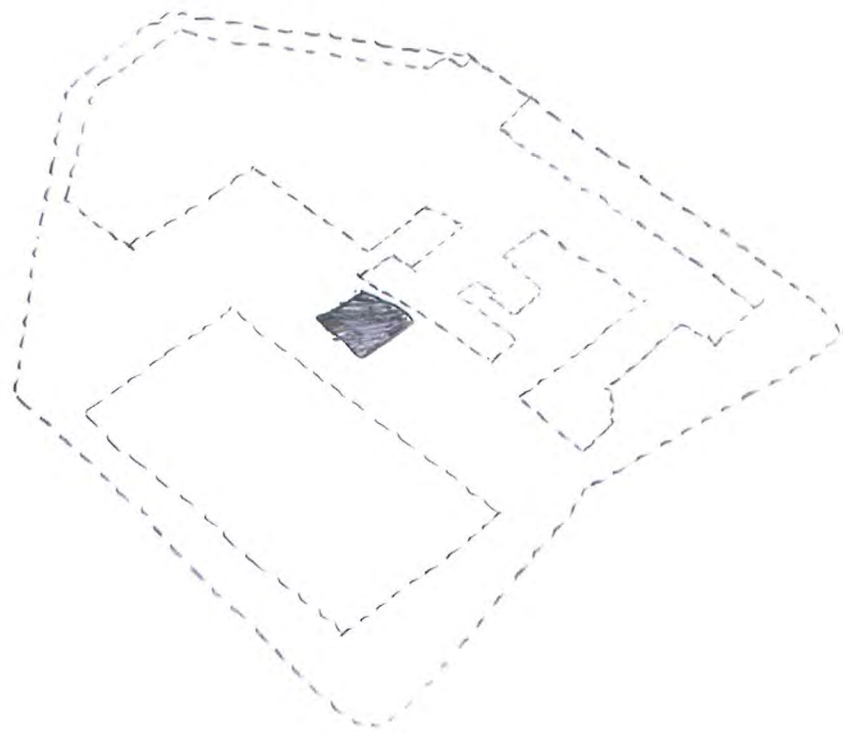

Duurzaam erfgoed

De gevel van hal 2 is waardevol. Daarnaast vormen de verschillende gevels van de bestaande gebouwen potentieel een waardevolle eenheidsfiguur.

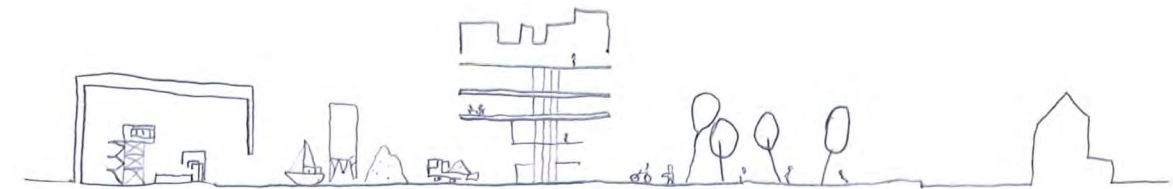

Dankzij het logistieke plein verdwijnt deze gevel niet achter de toren, maar krijgt hij een volwaardige plaats aan een plein. Het gevelbeeld van het bestaande erfgoed wordt niet gefragmenteerd.

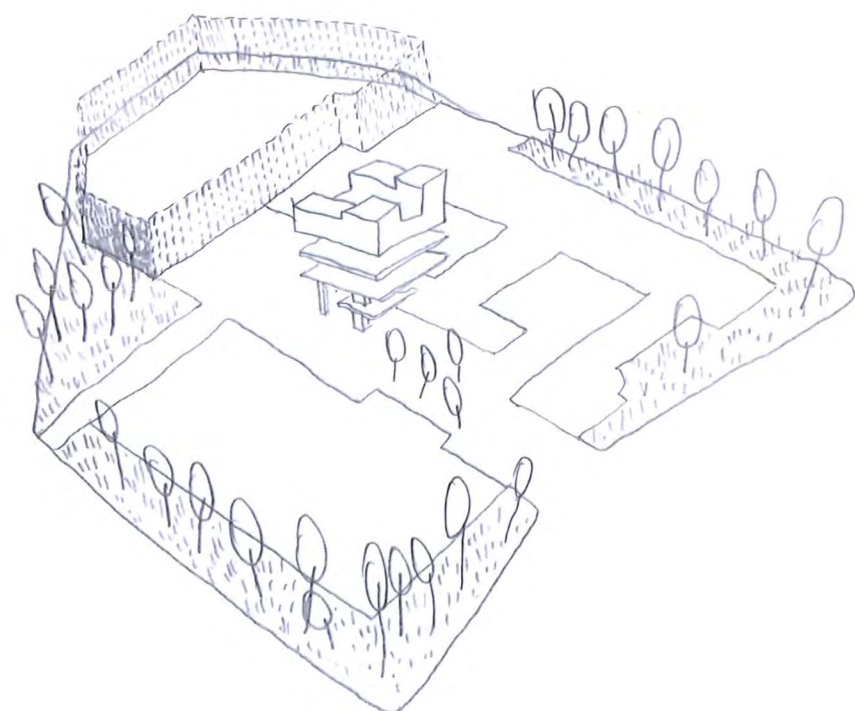
Centrale positie

De toren komt letterlijk 'in het centrum van de site' te liggen. Dit ondersteunt de idee dat de nieuwbouw het nieuwe hart van het labo vormt. De toren staat niet naar de rand toe, maar in het centrum. Dit is een meer genuanceerde houding ten opzichte van de woningen die met hun tuinen grenzen aan de site.

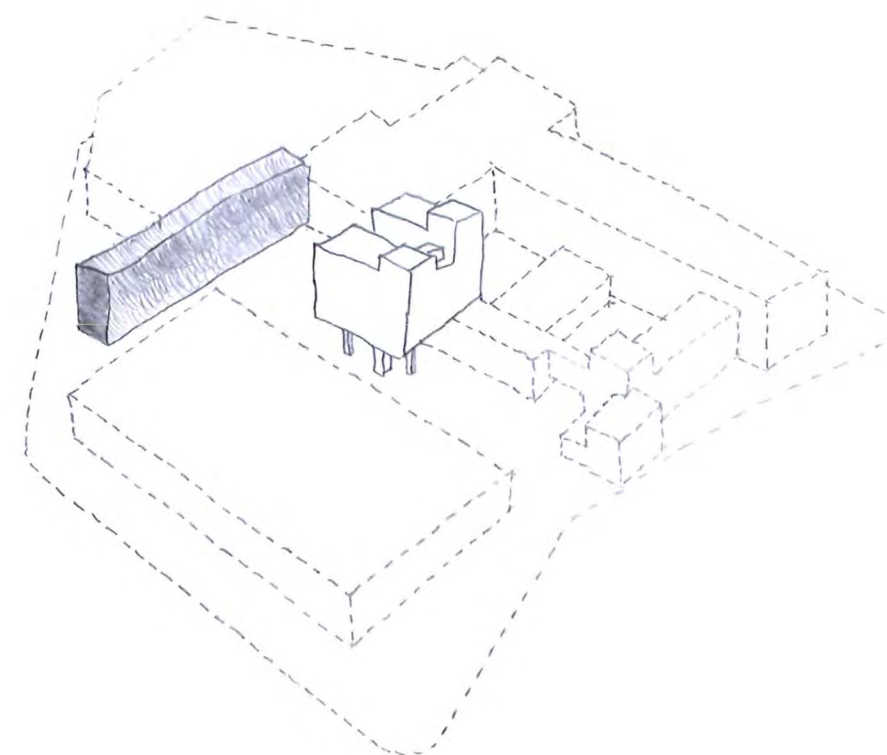
Centraal uitzicht

Vanuit de centrale toren heeft men een evenwaardig zicht in alle richtingen op de site. Het zicht wordt niet belemmerd door de hallen. de toren zal een uitzicht hebben op elk plein.

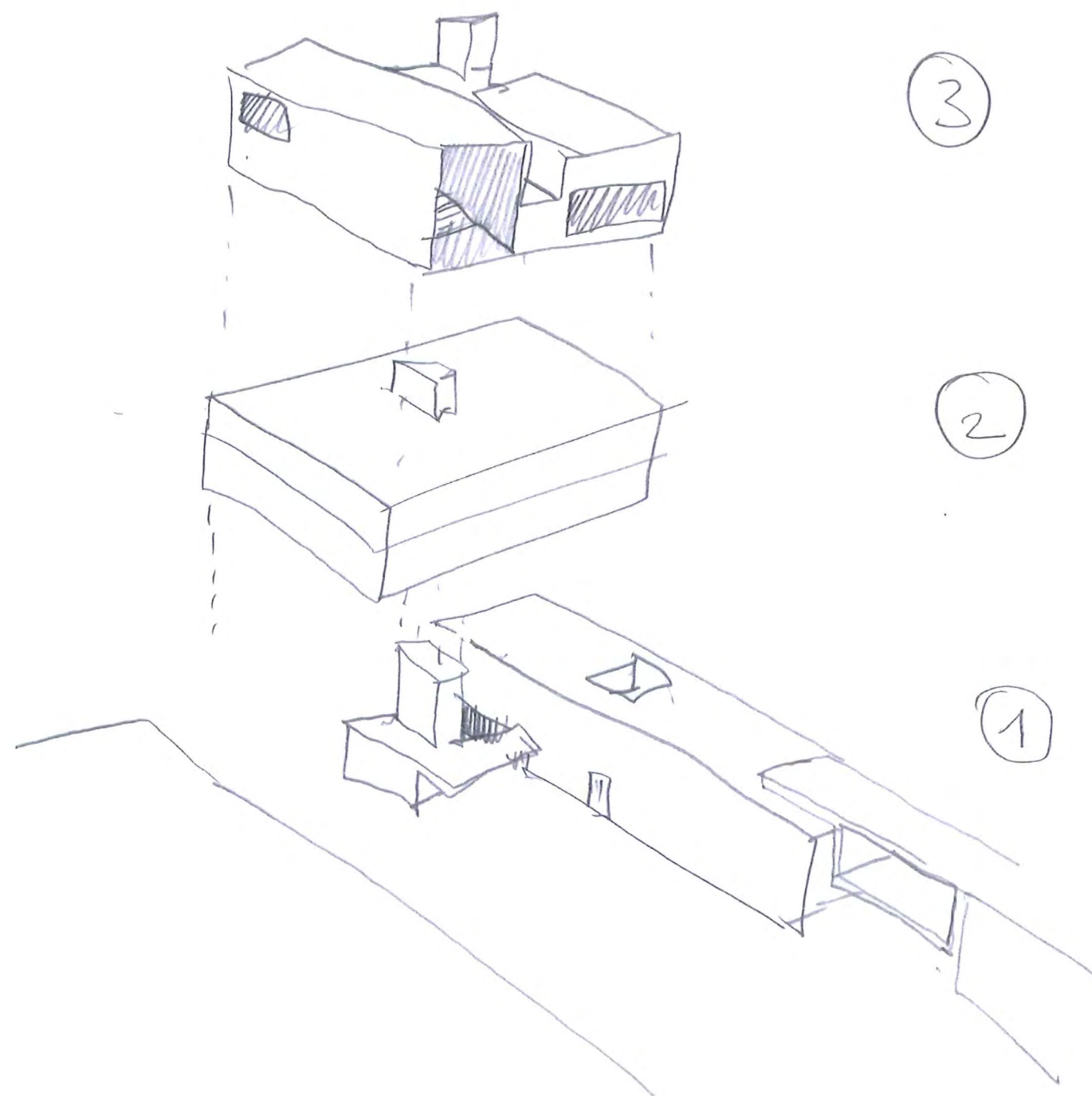
Groene grodel

De groene overgangszone tussen het labo en de omgeving wordt vervolledigd. In boekdeel 2 zullen we hal 4 een groene gevel aanmeten waardoor er een groene gordel ontstaat met de toren als centrum.

Uitbreidbaarheid

De cetrale toren laat de mogelijkheid open een uitbreiding op de site te doen. Tegen hal 4 bijvoorbeeld kan in de toekomst een volume worden gebouwd, dat de representatieve functie van de toren niet zal teniet doen.

2. NIEUWBOUW

2.1 "Een toren met een silhouette": 3 werelden

De centraal geplaatste toren is geen kolom, maar een volume dat op elke plaats doet wat het moet doen: een toren die rekening houdt met de randvoorwaarden. Die randvoorwaarden zijn in de hoogte variabel. Dit leidt tot een toren met een silhoutte.

Wereld 1 (nivo 0-2): beweging

De vibrerende sfeer van elkaar ontmoetende circulatiestromen:

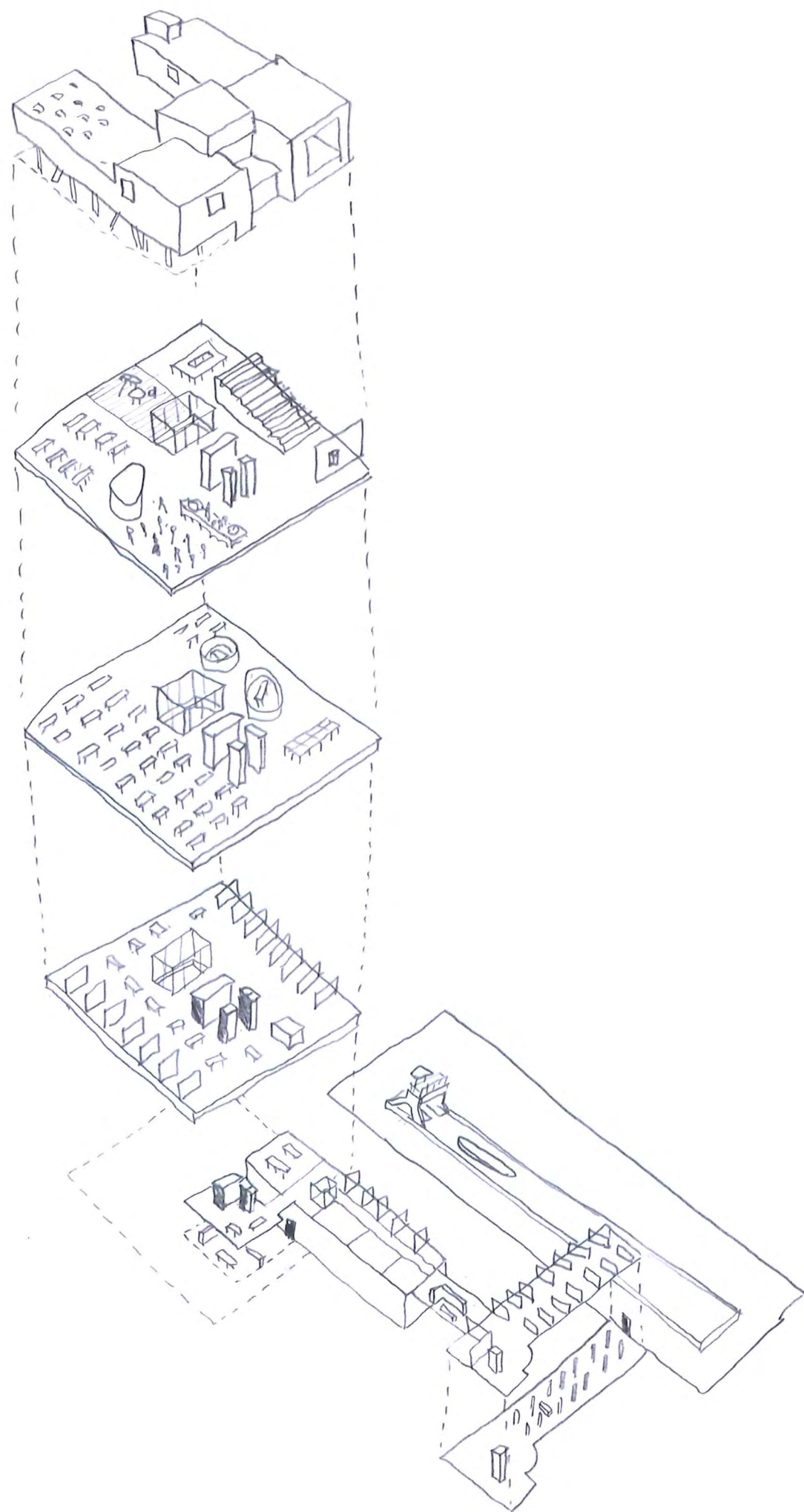
- mensen worden onthaald
- er is een link met het bestaande gebouw
- occasioneel verkeer rijdt naar het logistieke plein
- onderzoekers ontmoeten bezoekers voor een korte vergadering
- personeel beweegt zich van de ene hal naar de andere, onder de luifel van de bovenliggende verdiepingen. Om een maximale circulatie toe te laten op de site is de voetafdruk van de toren minimaal.

Wereld 2 (nivo 3-4): kennis

De wetenschappelijke sfeer van onderzoek en kennisverwerving. Om een maximale flexibiliteit (*) van de kantoren toe te laten werden de kantoren niet gestapeld, maar op slechts 2 bouwlagen naast elkaar geschikt.

Wereld 3 (nivo 5-6): Interactie

De culminatie van kennis en ontmoeting tussen het labo en de wereld. Hier vinden congressen plaats, wordt de opgedane kennis gedeeld en getoetst aan de werkelijkheid. Hier bevindt zich ook de cafetaria, waar iedereen elkaar ontmoet, de werkplek wordt verlaten. Een plek waar kan worden gedroomd, de horizon wordt gezien en soms verlegd....

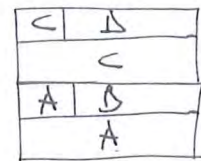
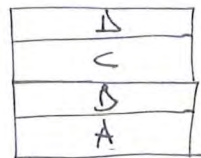
Een 'brede werkvloer' voor de kantoren, maximaal flexibel.

(*) Evolutie instituten & flexibiliteit

Het valt moeilijk te voorspellen hoe de instituten en de subsidiëring in de toekomst zullen evolueren. Daarom is het nuttig over een kantoorruimte te beschikken die deze evoluties kan opvangen.

1

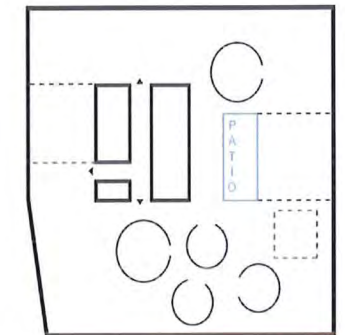
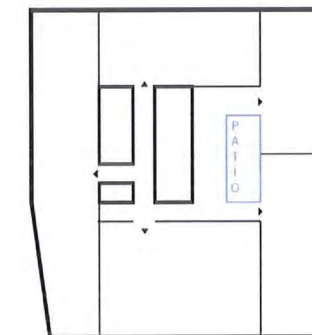
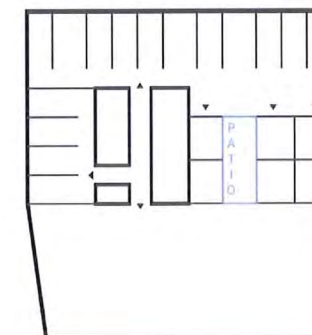
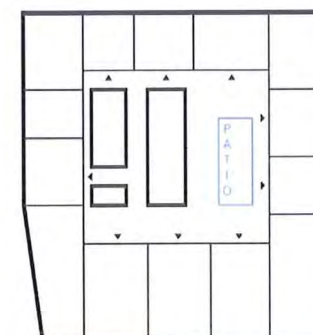
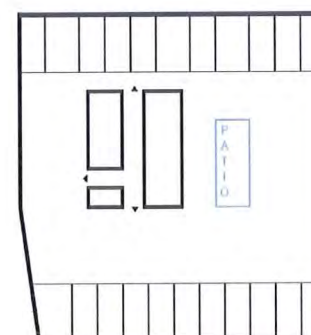
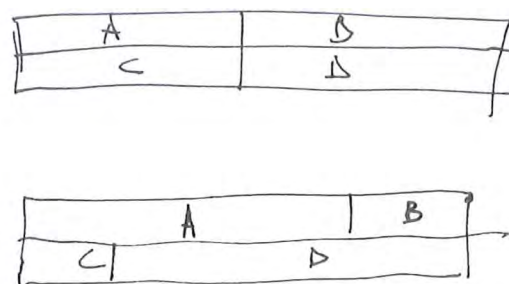
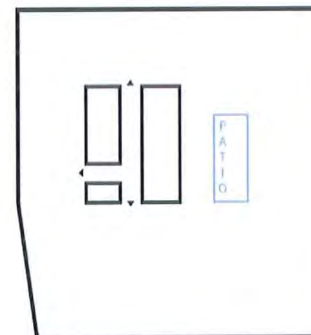
Indien de instituten per nivo zouden worden gestapeld, dan betekent dat, dat er voor de groei van een instituut een ander nivo moet worden opgezocht om dat instituut te huisvesten.

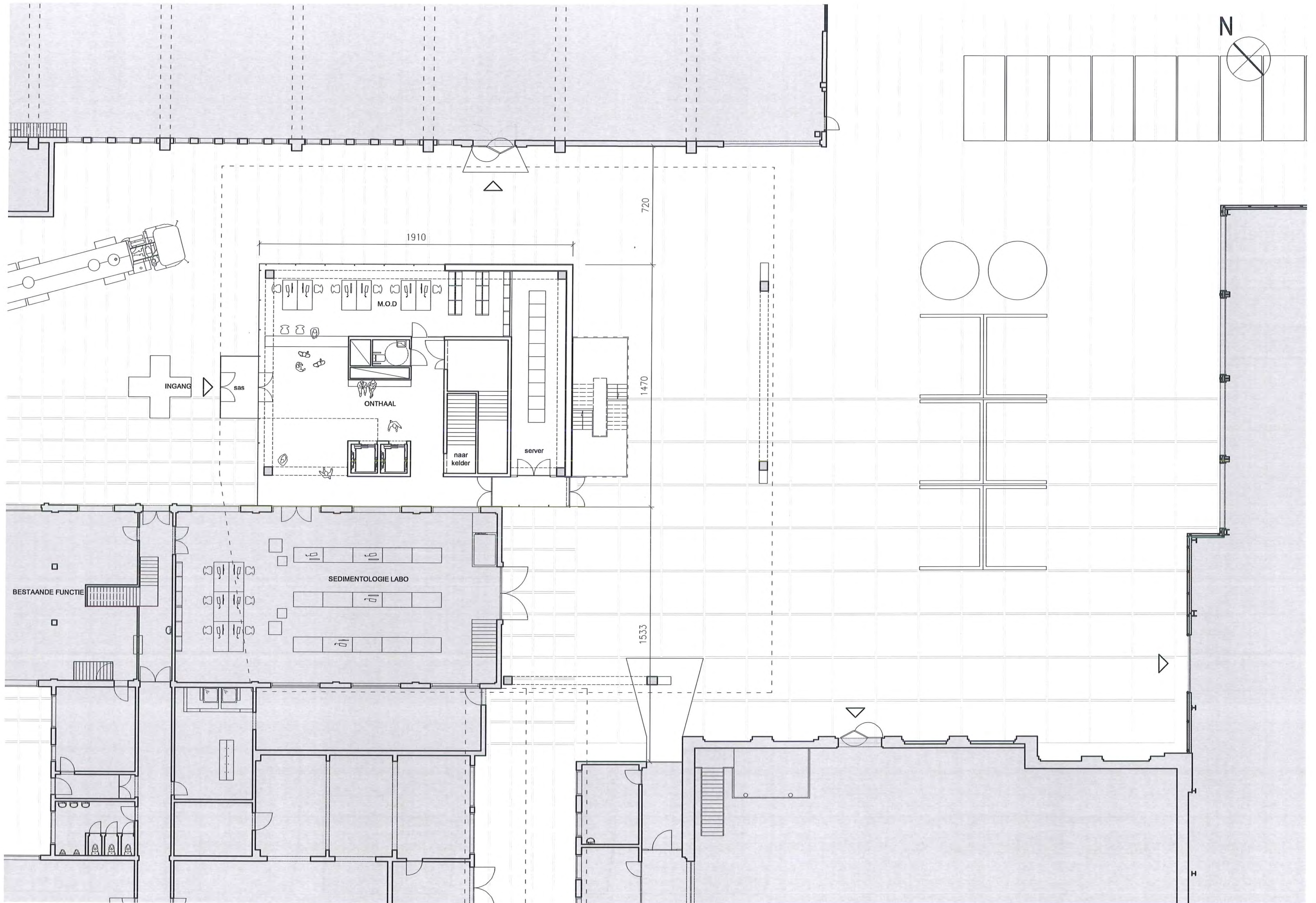

2.

Indien instituten echter per twee op 1 niveau worden georganiseerd, kunnen instituten eenvoudig onderling in omvang groeien en krimpen.

Dit leidt tot een 'brede werkvloer' voor de kantoren.

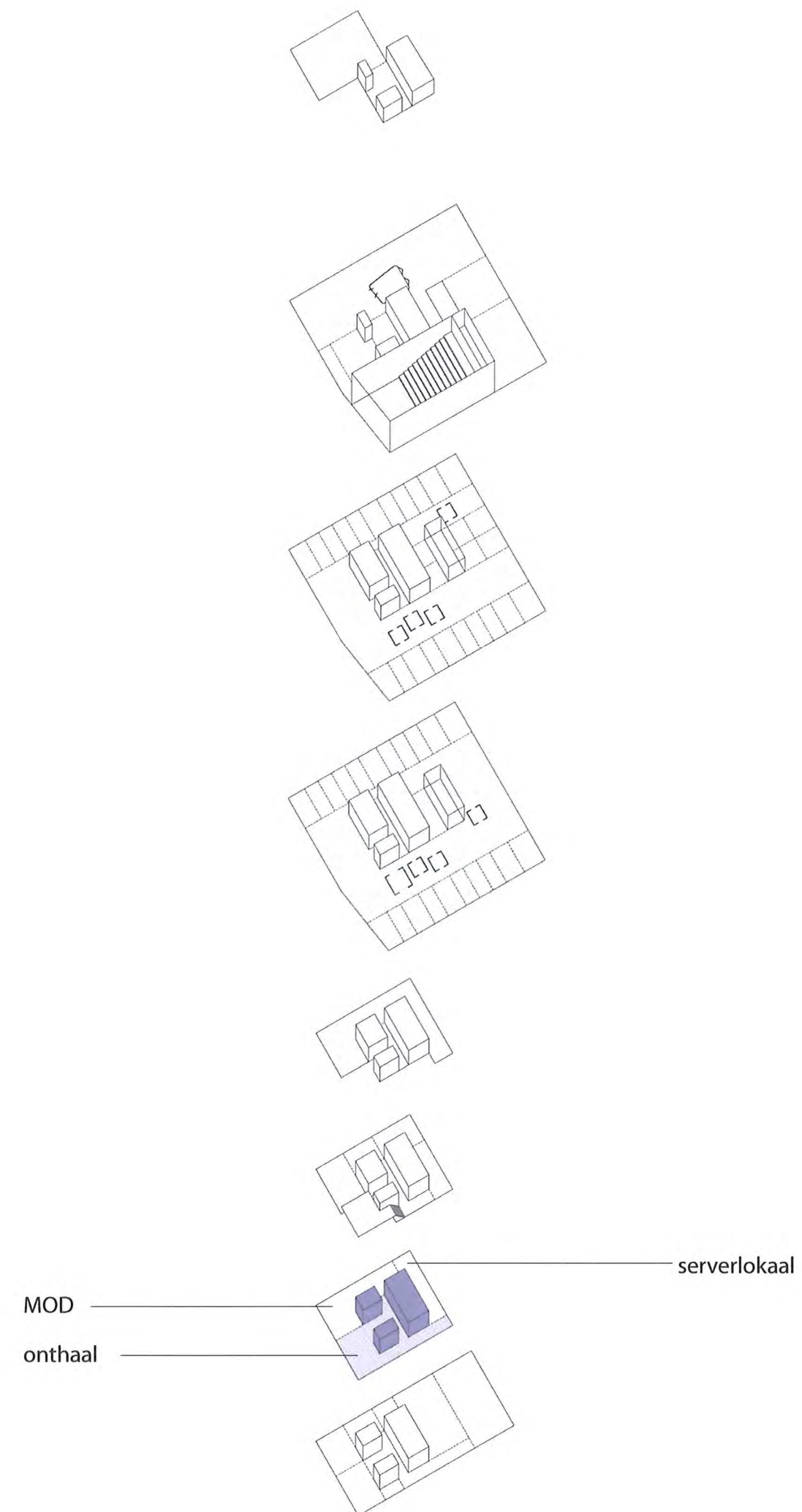

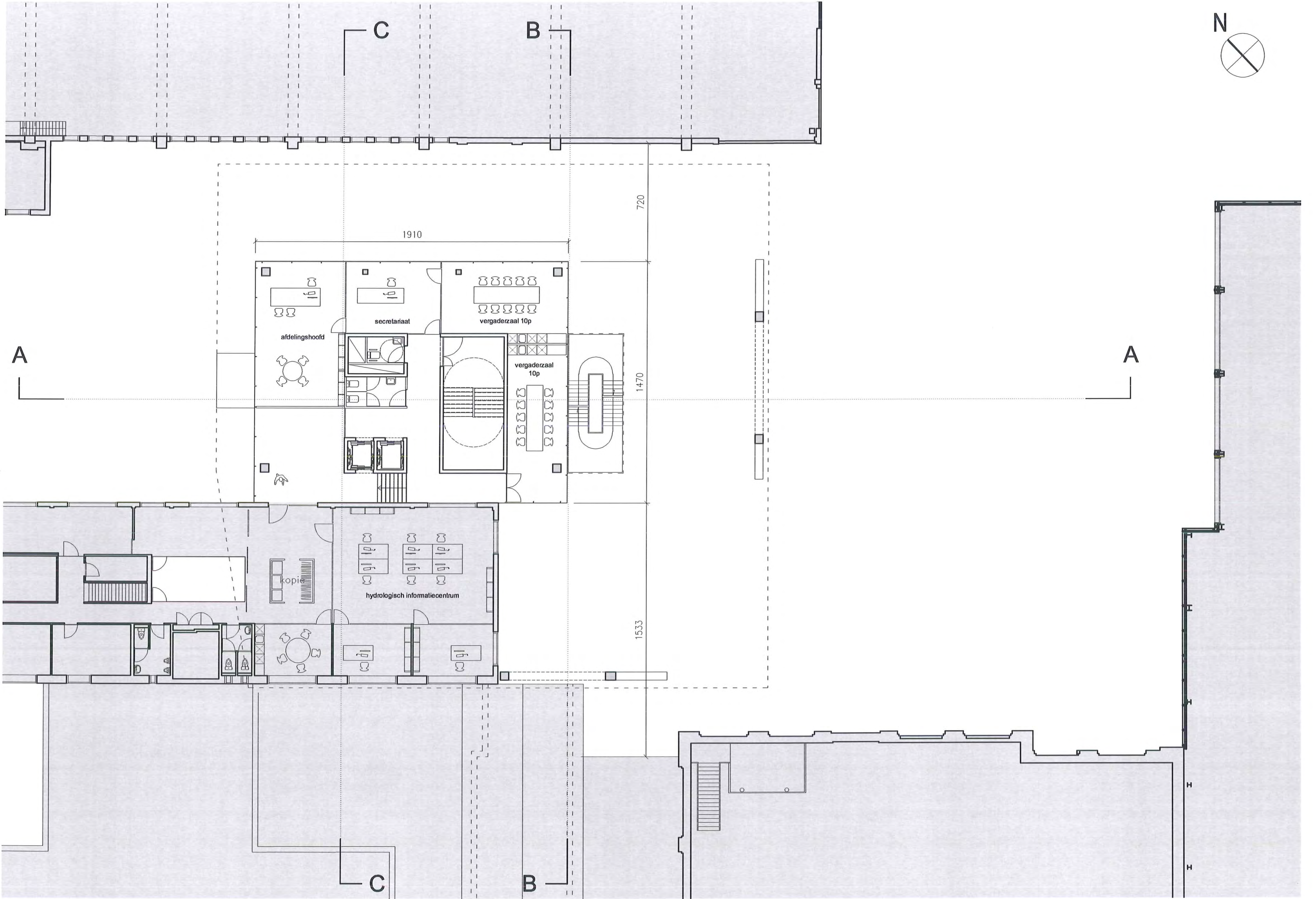
2.2 Plannen en snedes

Nivo 0, 1 & 2: Beweging

nivo 0:

- de bezoekers worden verwelkomd in het onthaal. Vanuit deze ruimte is een duidelijk overzicht over het logistiek plein, hal 3 en een inkijk in het sedimentologisch labo mogelijk. Daarmee worden de meest in het oog springende activiteiten van het labo zichtbaar voor de bezoeker.
- de werkplaatsen van het MOD liggen strategisch en hebben een overzicht over alle bewegingen op de site.
- naast de officiële inkom is een tweede 'achterdeur' voorzien als dienstingang. Via deze inkom is 24/24 -7/7 toegang tot de serverruimte mogelijk.
- door de hoge luifel kan het personeel droog circuleren, van de ene hal naar de andere.
- de brandweer en andere occasioneel verkeer rijden langs het gebouw door, naar het logistiek plein.

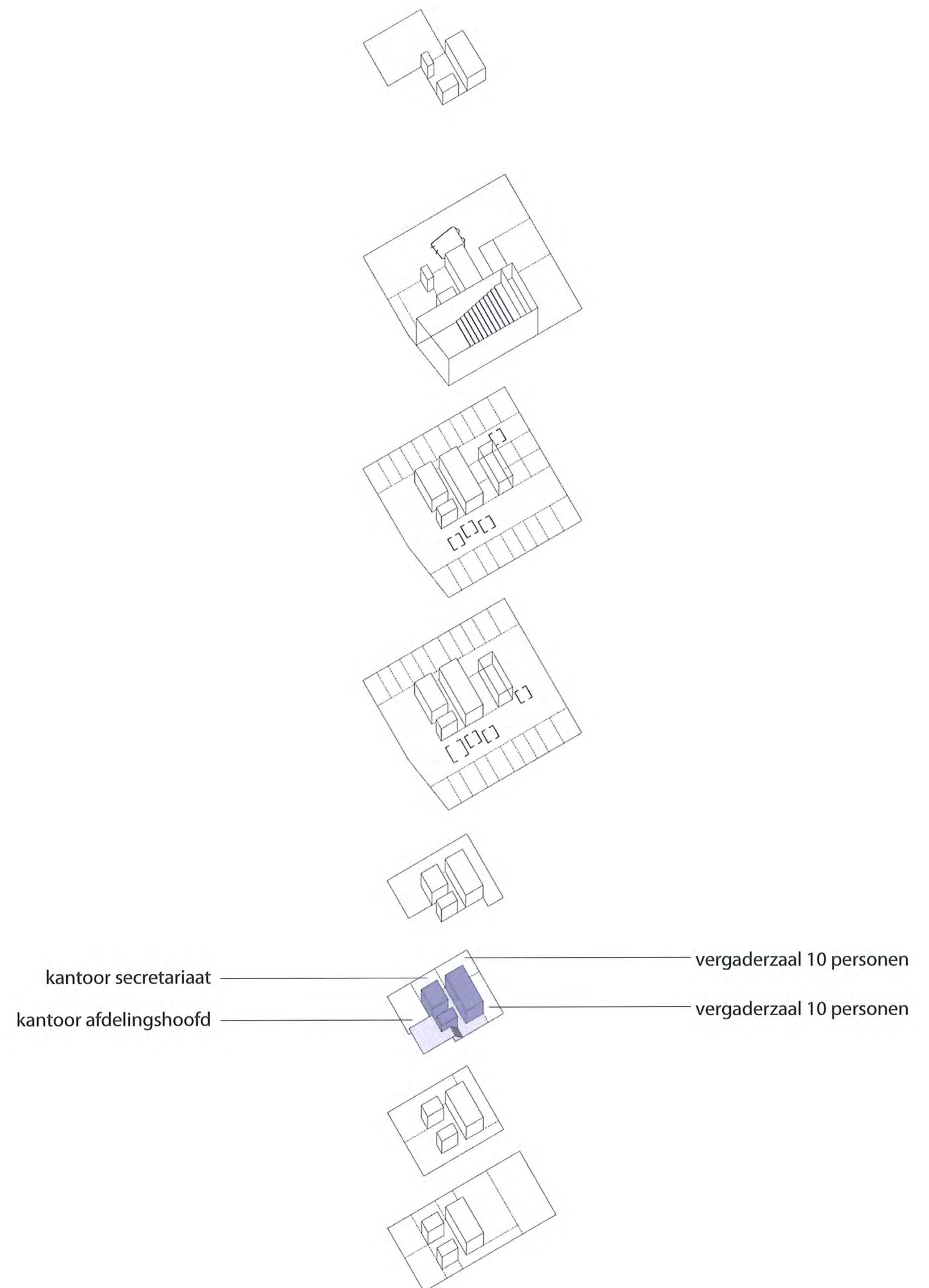
nivo +1:

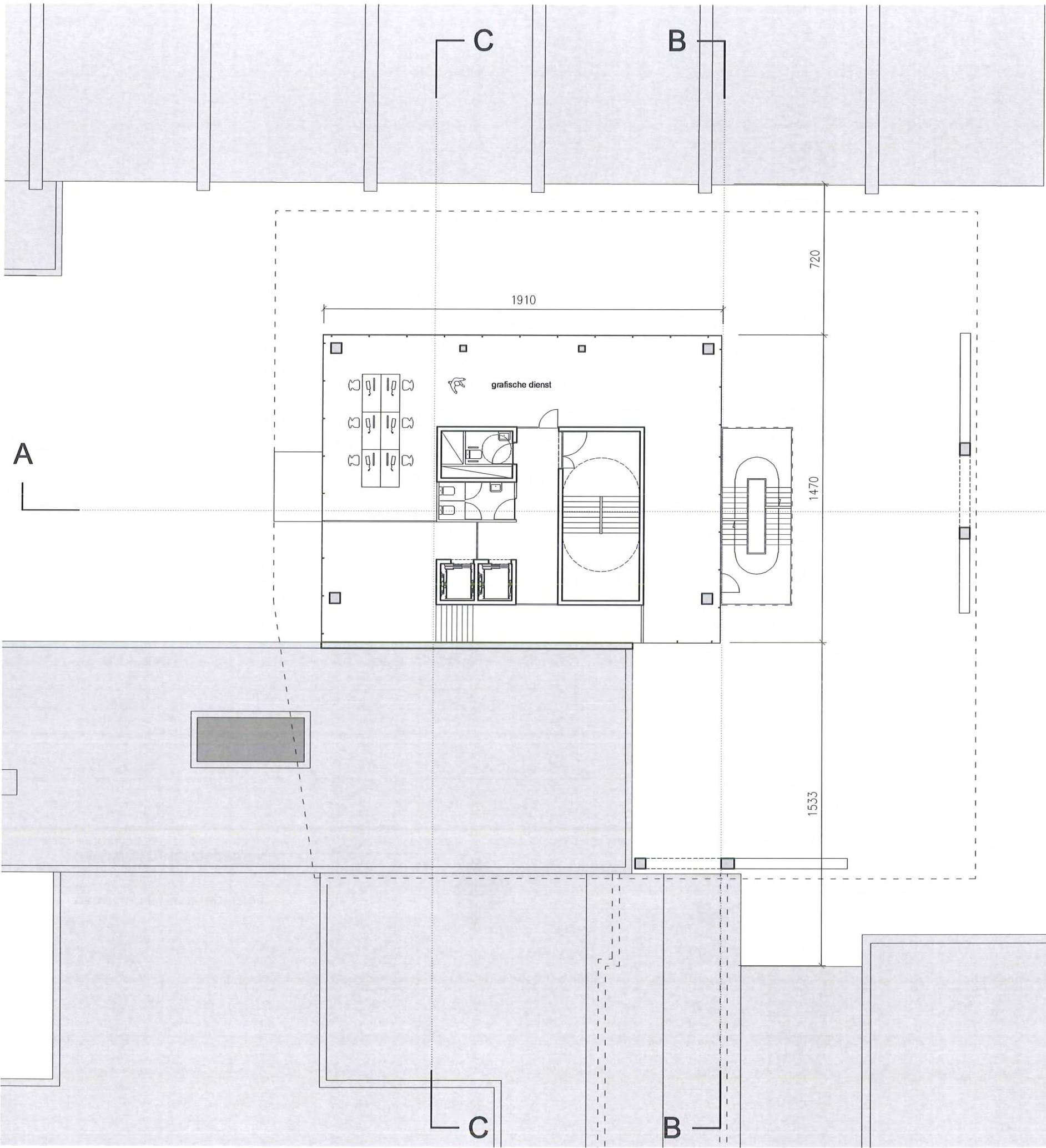
- de kantoren van het afdelingshoofd en secretariaat bevinden zich hier, centraal tussen bestaande gebouwen, nieuwbouw en bezoekers.

- op deze verdieping bevinden zich ook vergaderzalen voor 5 en 10 personen die gebruikt kunnen worden door de directie, MOD, bezoekers, personeel nieuwbouw en bestuursgebouw.

- via een trap en lift worden het bestaand en nieuw gebouw met elkaar verbonden. Zo ontstaat er een binnenverbinding tussen de nieuwbouw en de bestaande kantoren in het bestuursgebouw en oud stookgebouw.

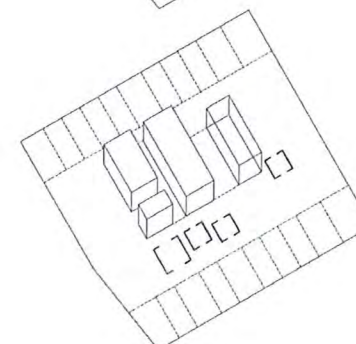
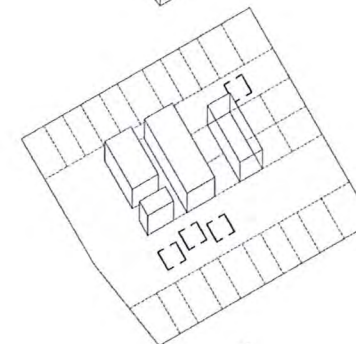
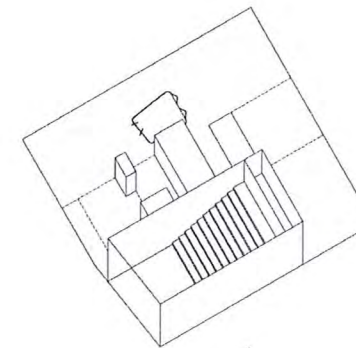
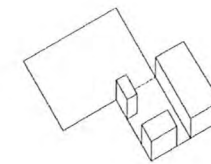
- het oude stookgebouw geeft op nivo +1 de mogelijkheid om de kantoren voor het hydrologisch informatiecentrum in onder te brengen.

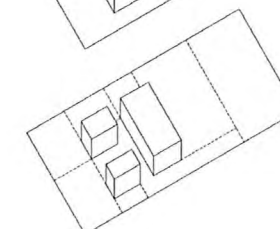
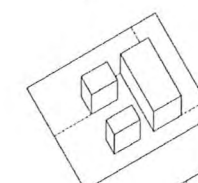
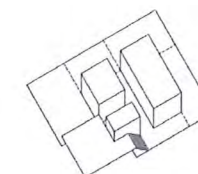
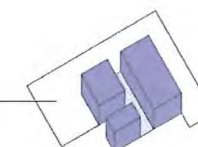

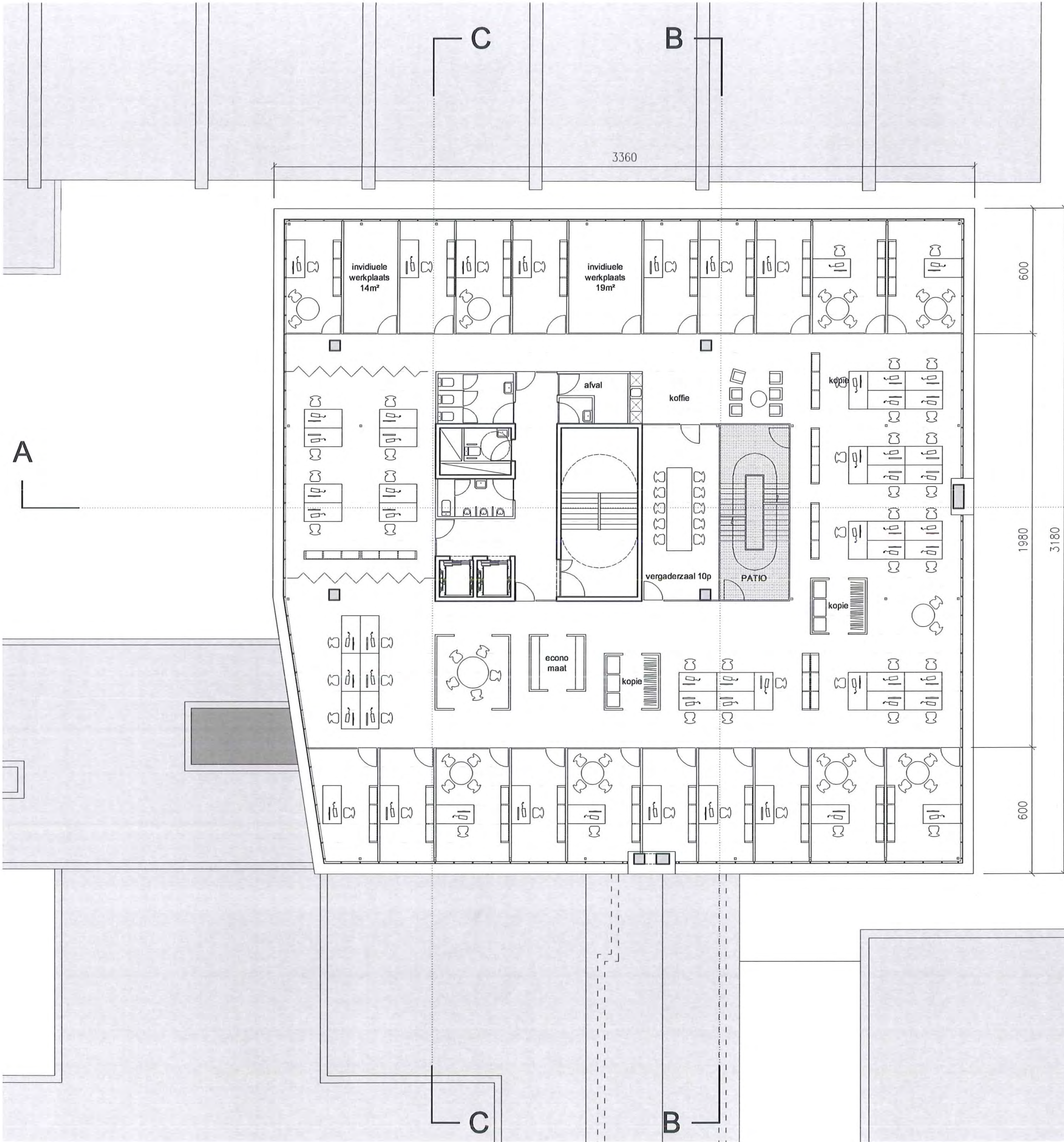
nivo +2:

- de grafische dienst ligt op de tweede verdieping en centraal tussen
het bestaand en nieuw gebouw.

grafische dienst

Nivo 3 & 4: Kennis

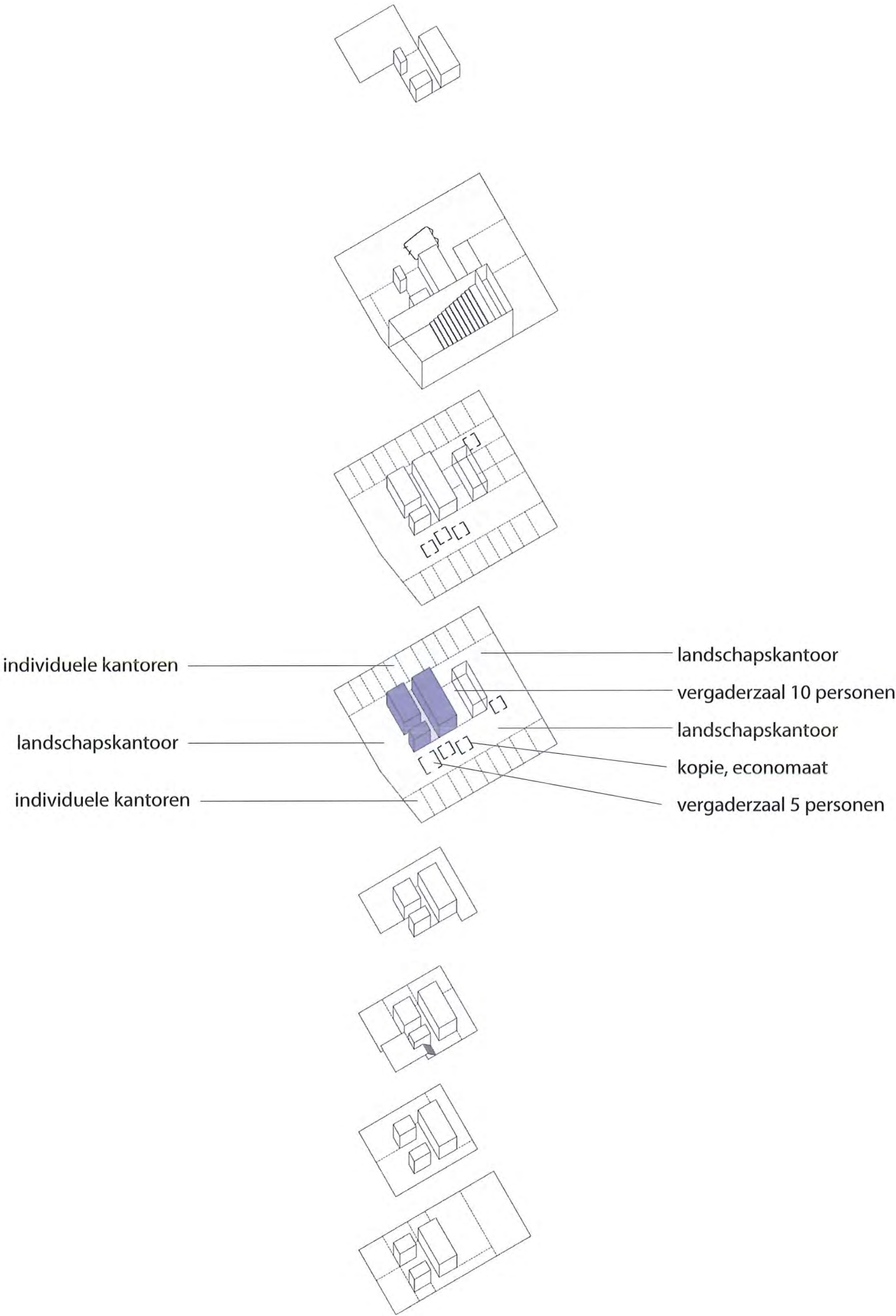
nivo +3:
Per verdieping worden 2 instituten georganiseerd.

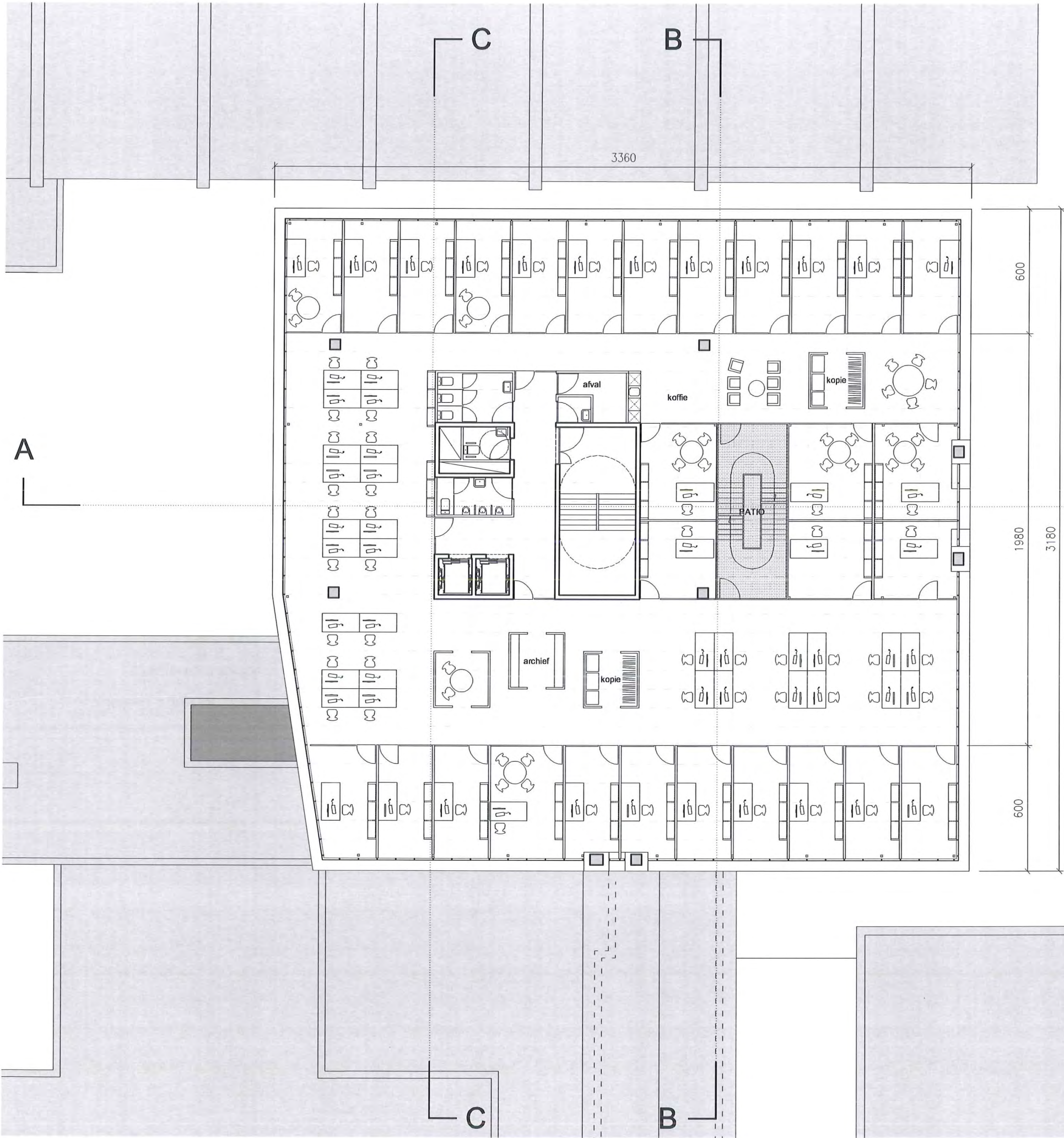
Alle werkplekken genieten uitzicht en daglicht. Centraal zijn de nevenfuncties voorzien (circulatie, kopie, afval, koffie, sanitair, kuisberging). Ook centraal zijn vergaderhoeken gesitueerd voor 5 of 10 personen.

Een patio brengt daglicht tot in het hart van het gebouw en verleent een doorzicht naar het onderliggende plein en het bovenliggende dakterras.

Geen trappen, geen muren

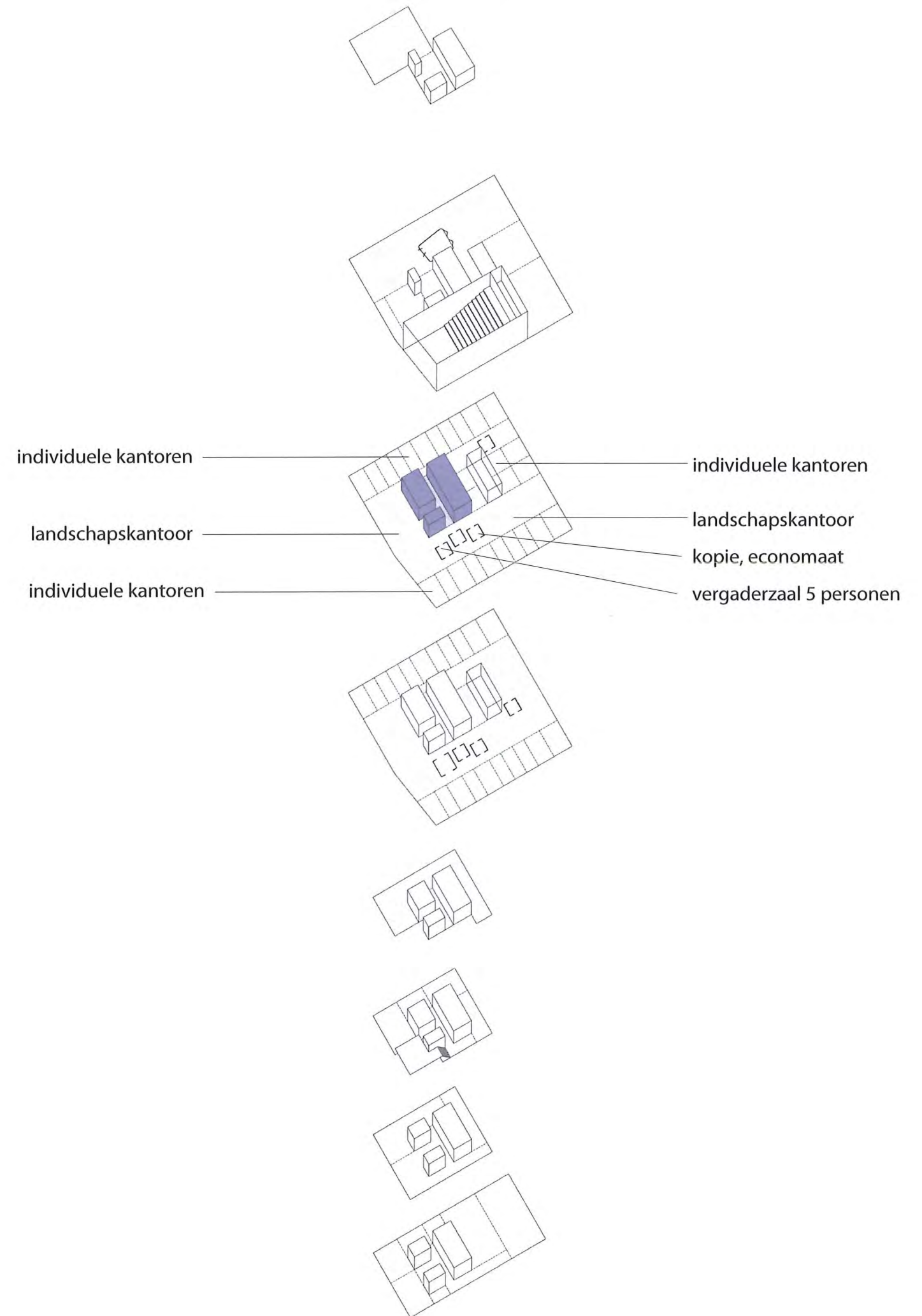
De projectdefinitie geeft aan dat men actueel vaak 'op muren botst' bij de herindeling van de kantoren. Men moet vermijden in de toekomst 'op trappen en liften' te botsen. Een horizontale organisatie beperkt dit in zeer grote mate. Bovendien komt men niet in een 'verdiepingen cultuur' terecht.

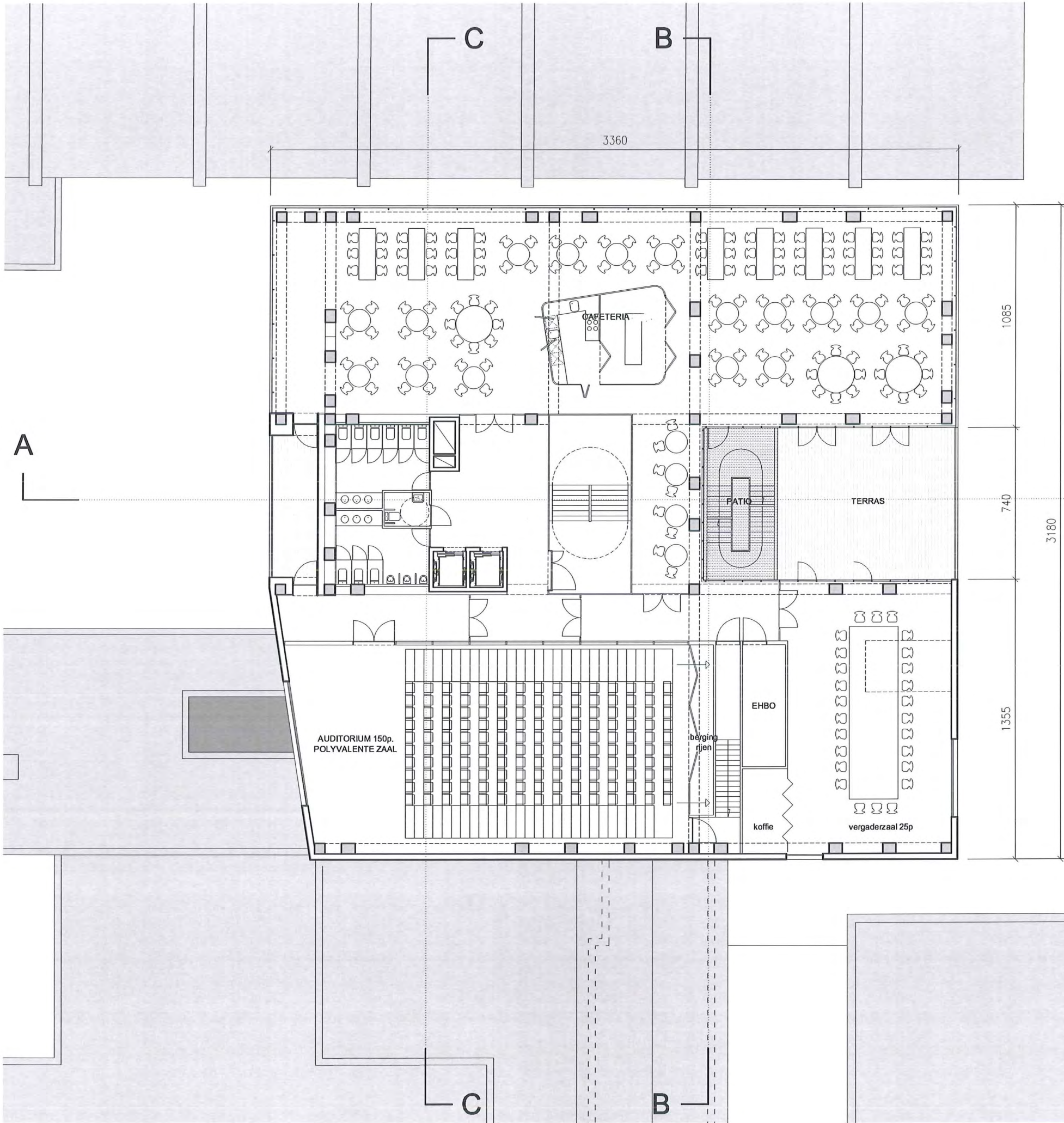

nivo +4:

Als test werd nivo +4 sterk verschillend ingericht van nivo +3. Een wisselende kantooropvatting is mogelijk, afhankelijk van de wensen/noden van het ogenblik.

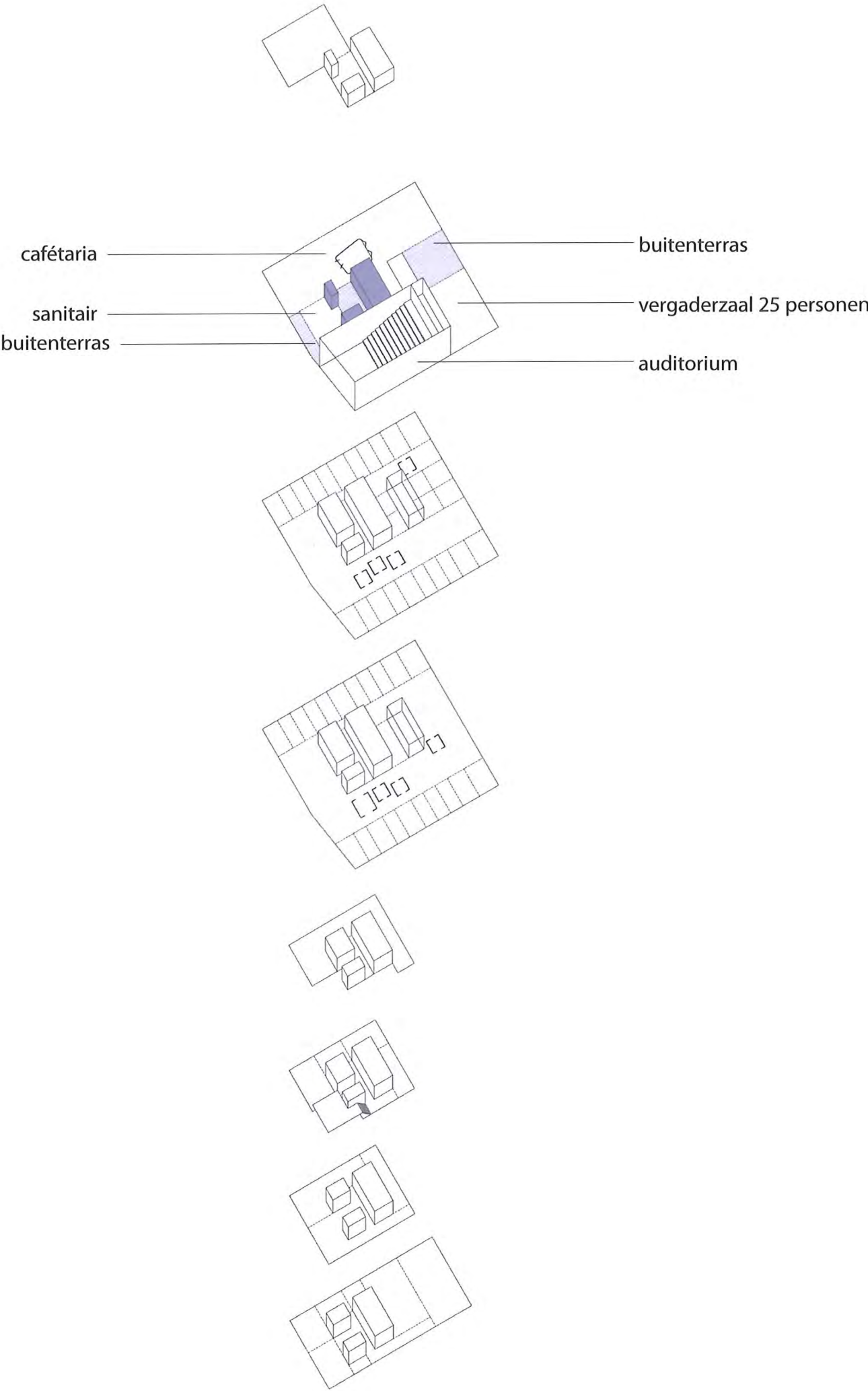

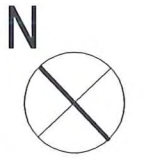
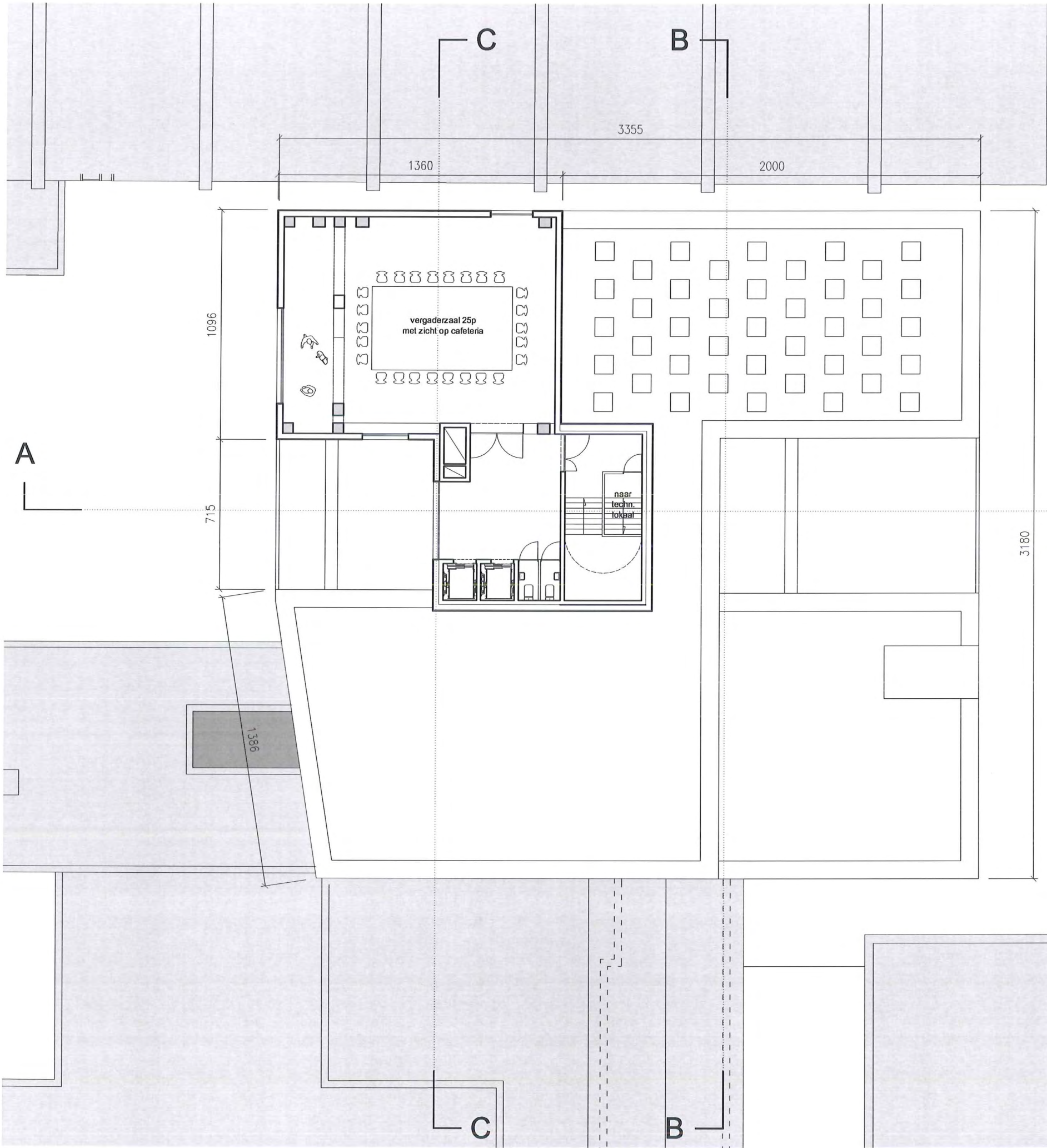
Nivo 5 & 6: Interactie

nivo +5:

Het auditorium is gericht op de ingang van de site en op de stad. Van hieruit heeft men een representatief beeld op de site.

Het cafetaria is gericht op het park en sluit aan op een zongericht terras. Een vergaderzaal voor 25 personen ligt naast het auditorium en heeft ook toegang tot het buitenterras.

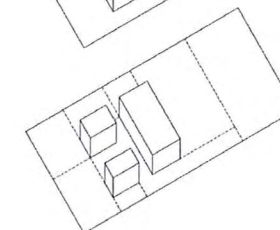
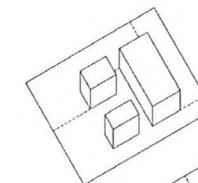
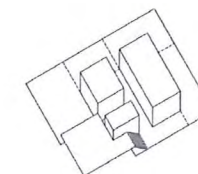
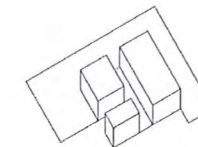
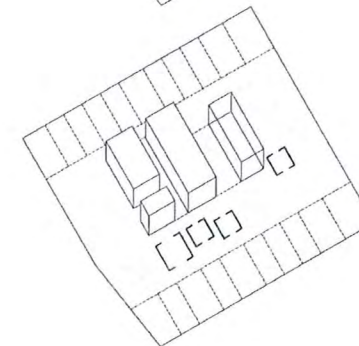
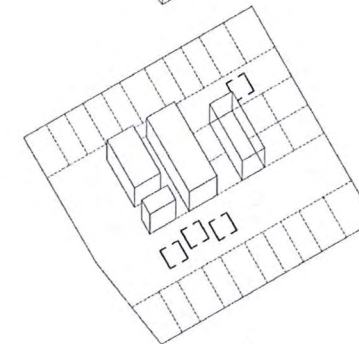
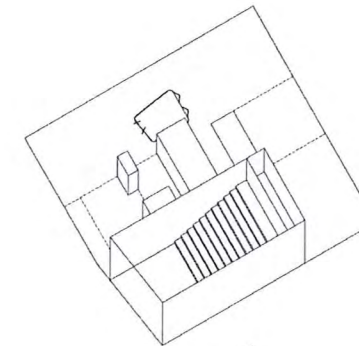
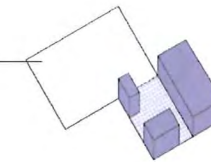

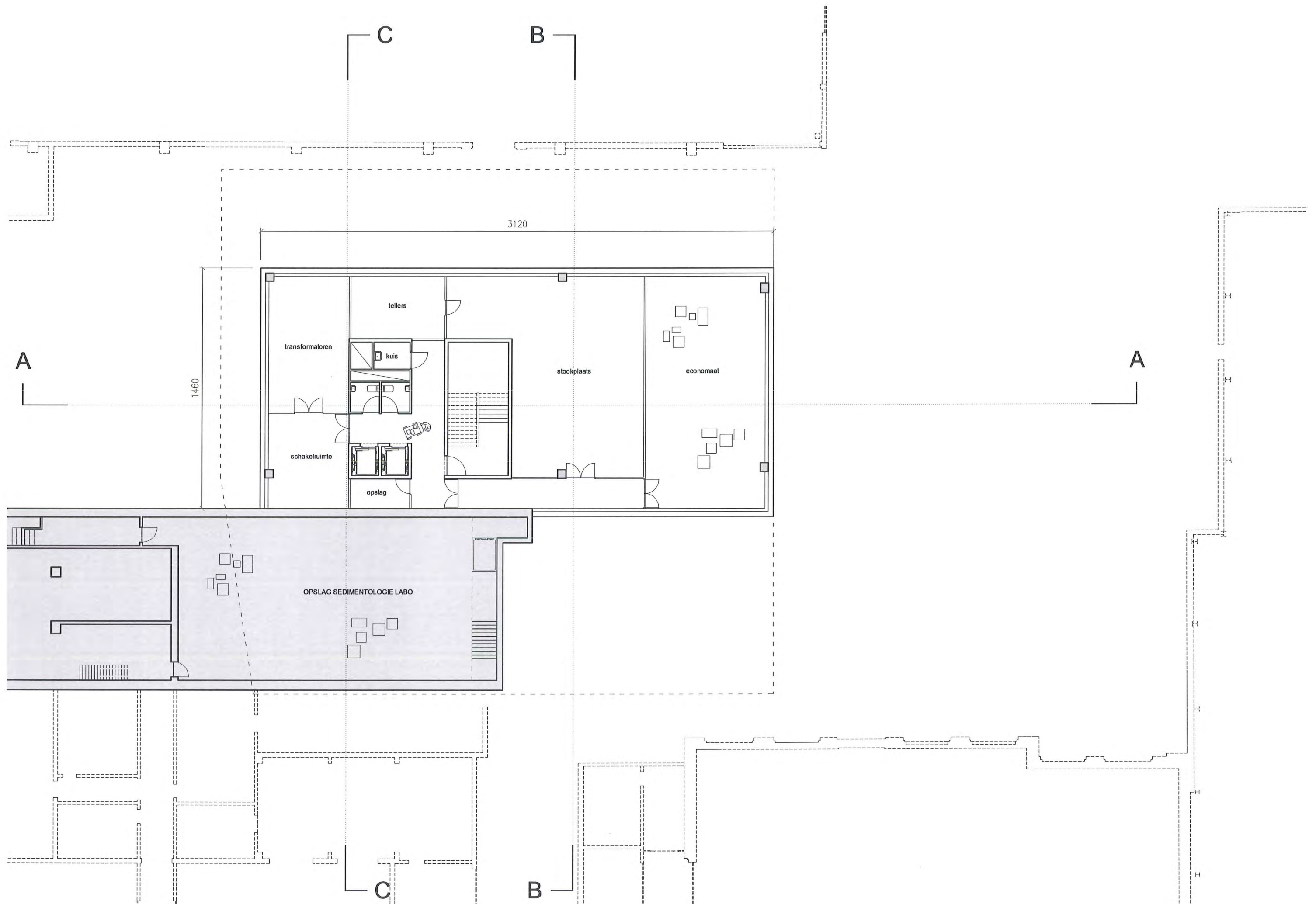

nivo +6:

Een tweede vergaderzaal voor 25 personen ligt op de hoogste verdieping en heeft een zicht op de stad. Via de traphal heeft men toegang tot de technische ruimte.

vergaderzaal 25 personen

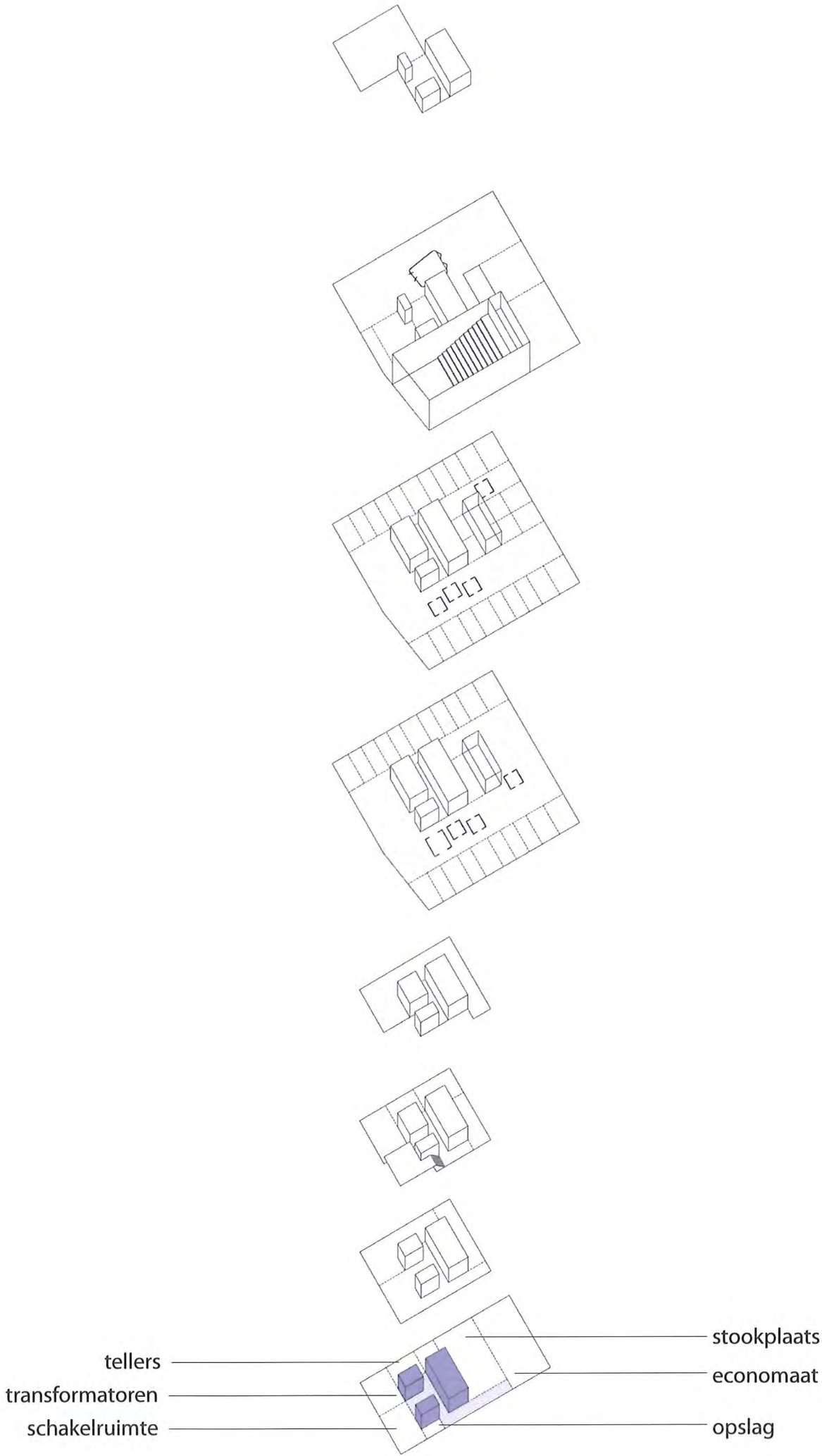

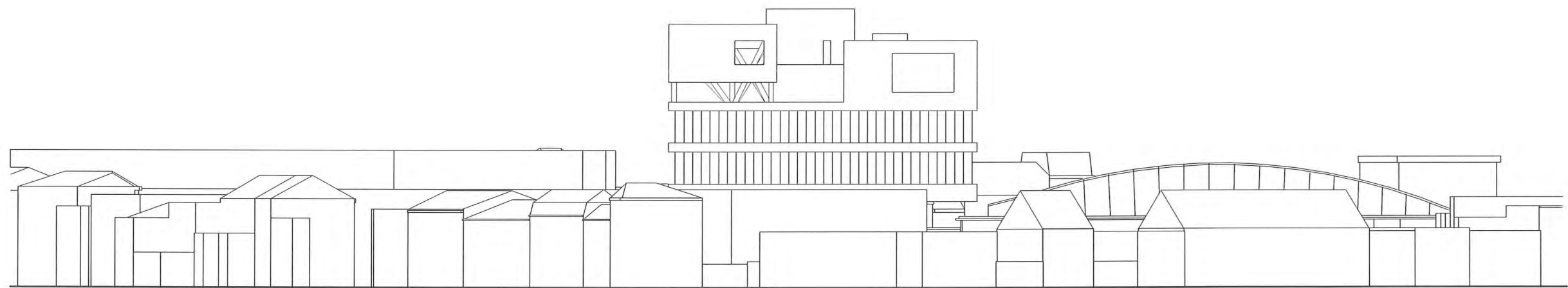

Nivo -1: ondersteunende functies

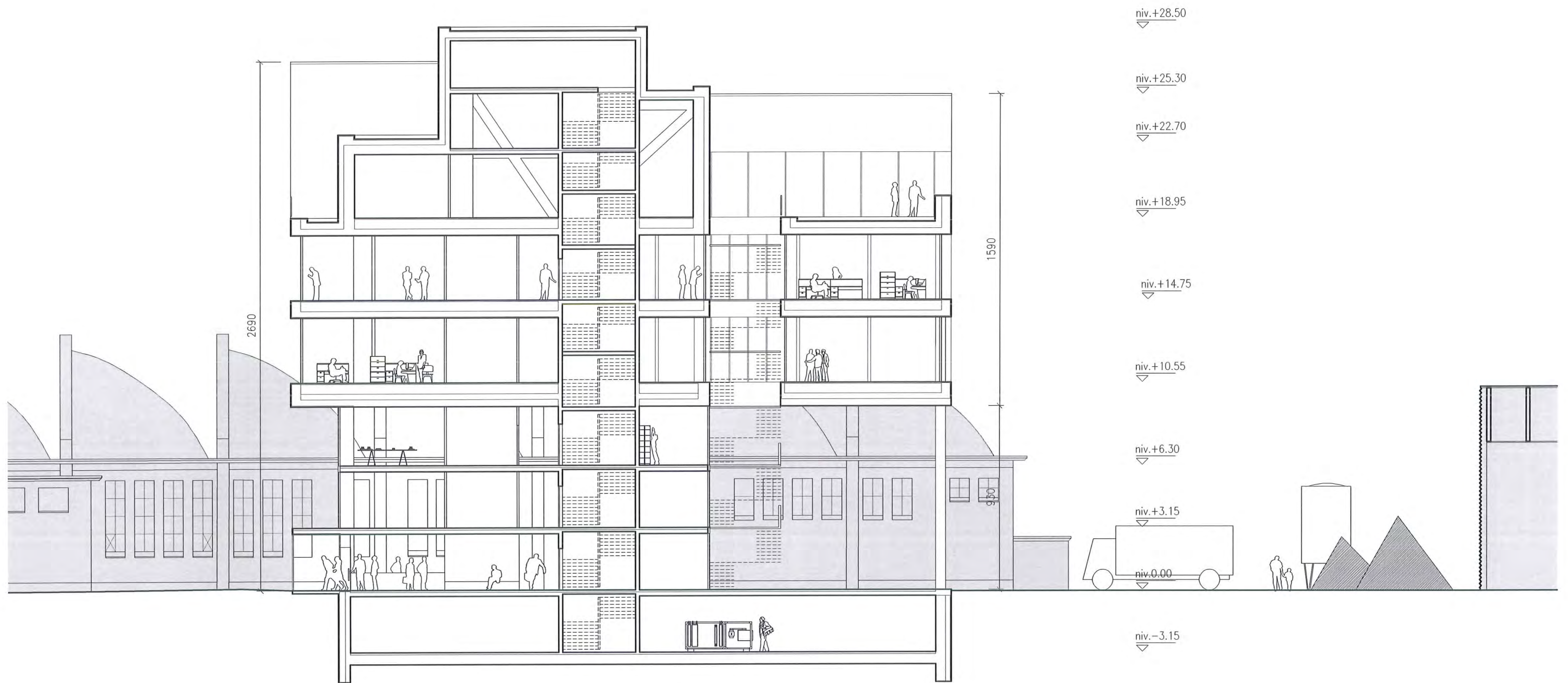
In de kelder zijn ondergebracht:

- economaat
- stookruimte
- ...

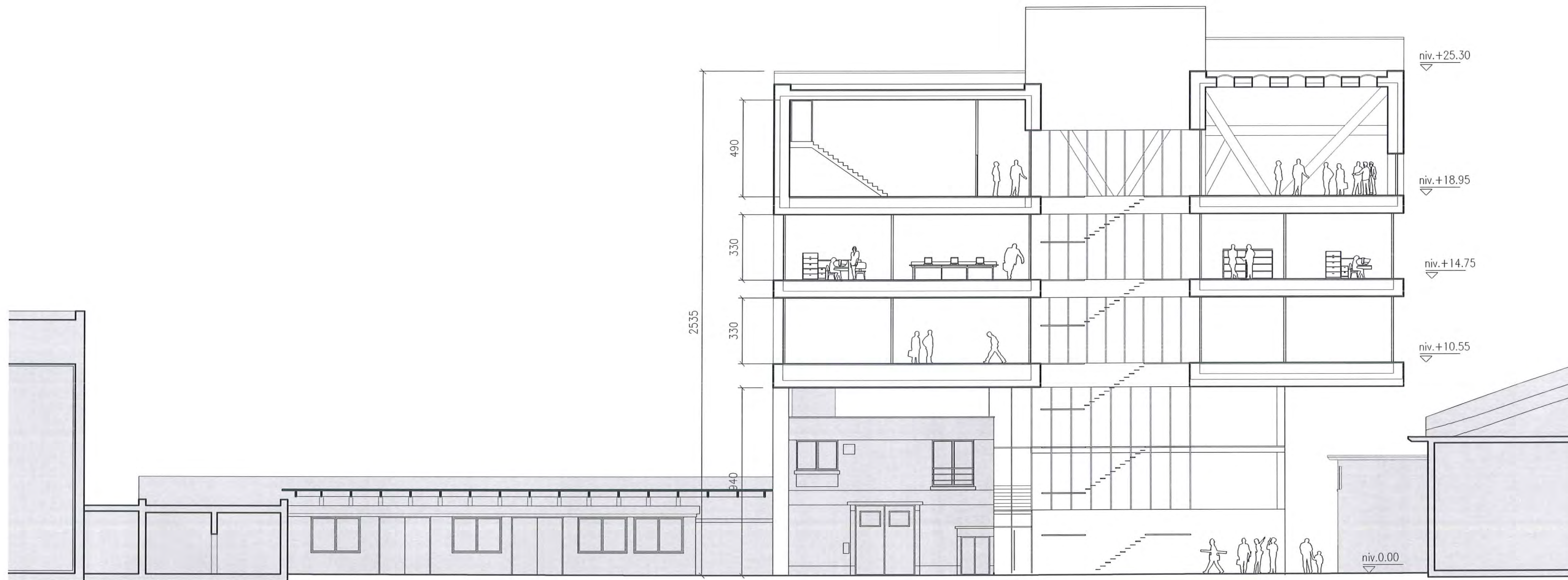

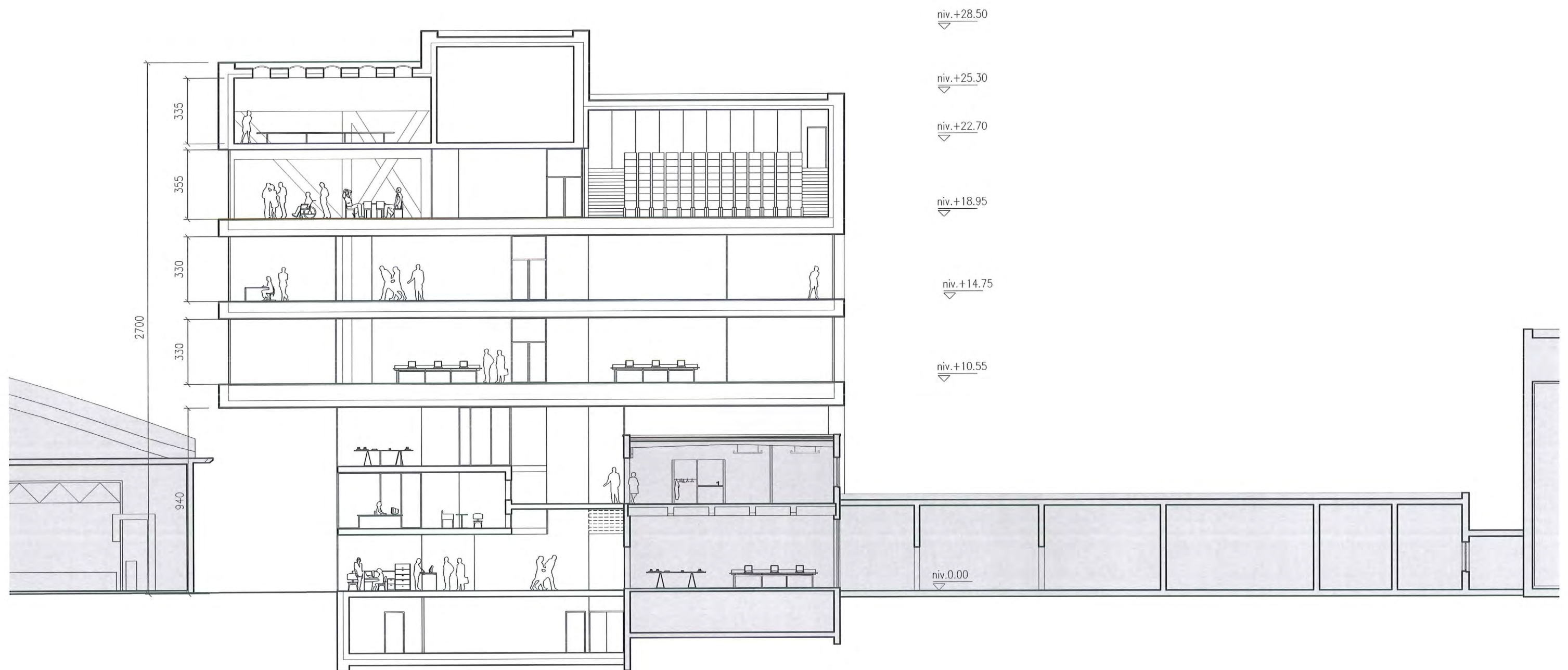
gevelaanzicht

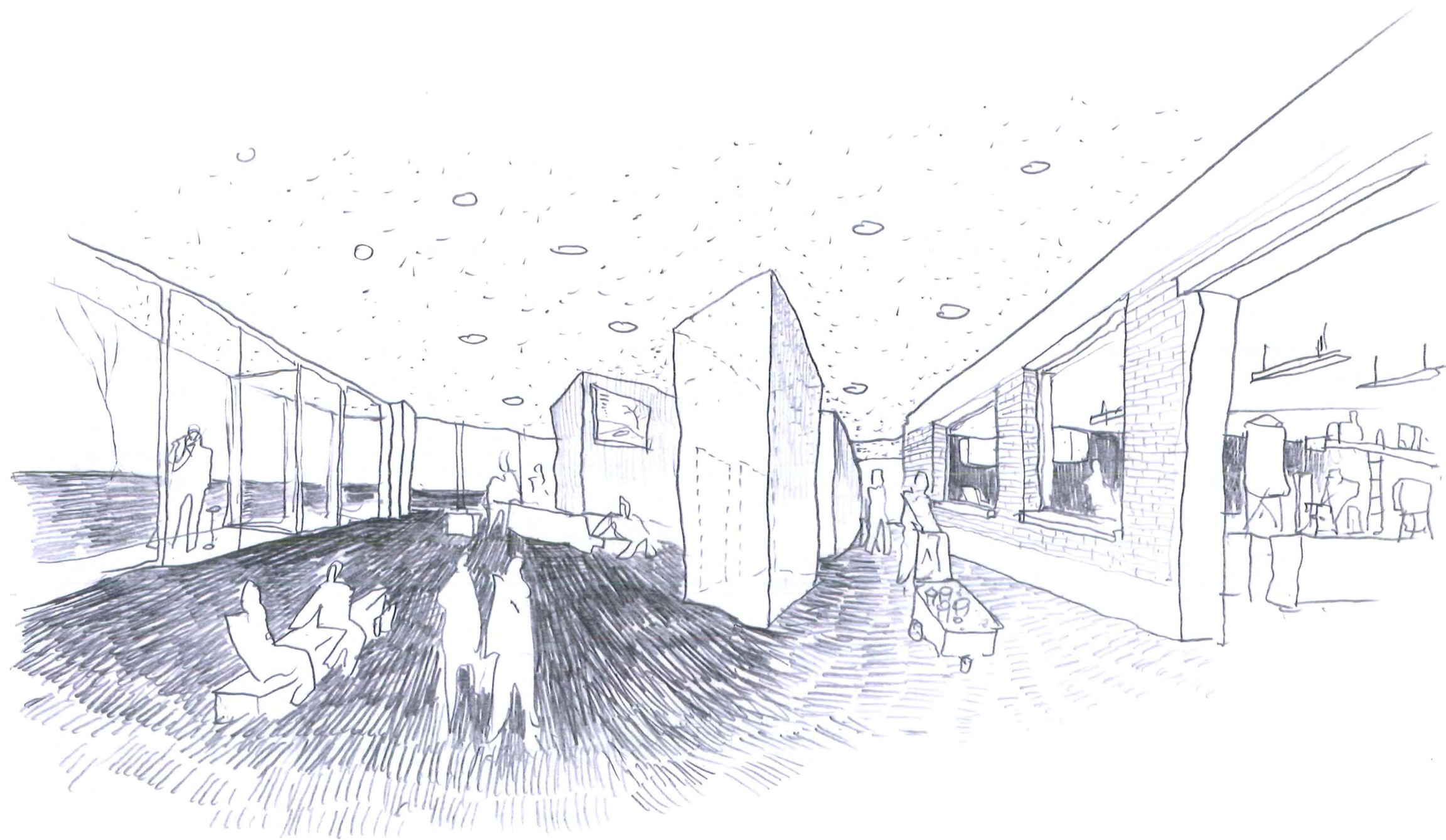
snede AA

snede BB

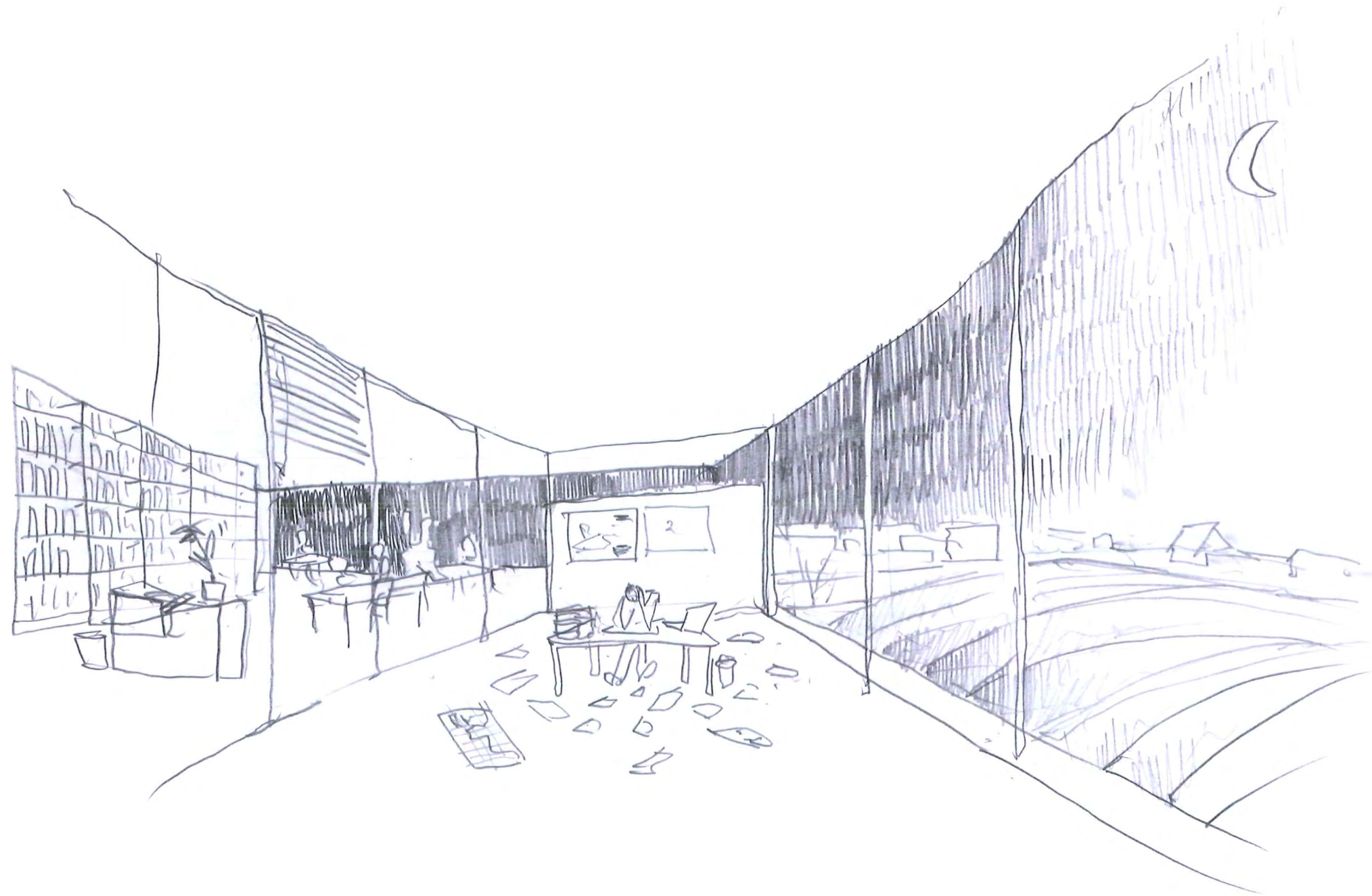

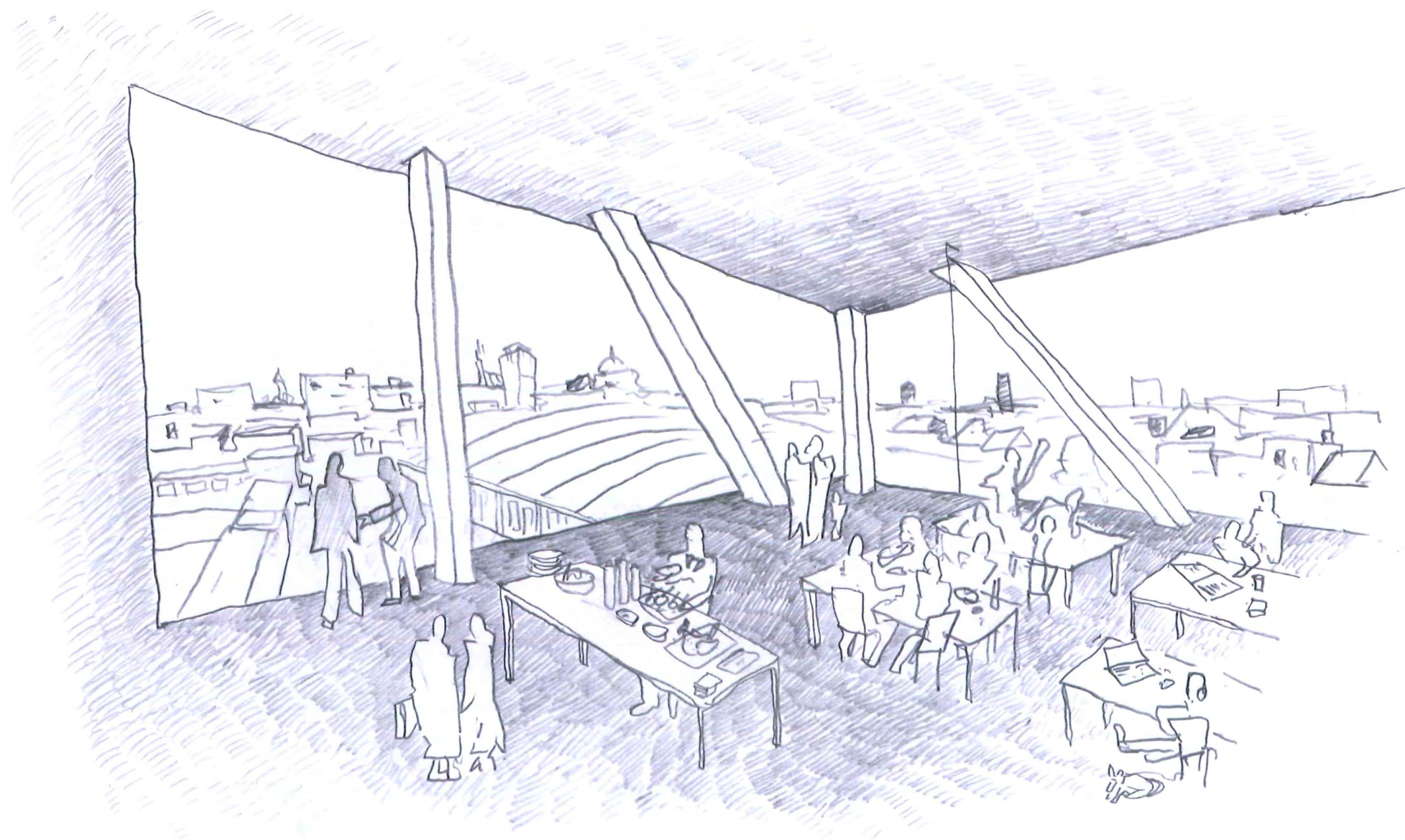
sneede CC

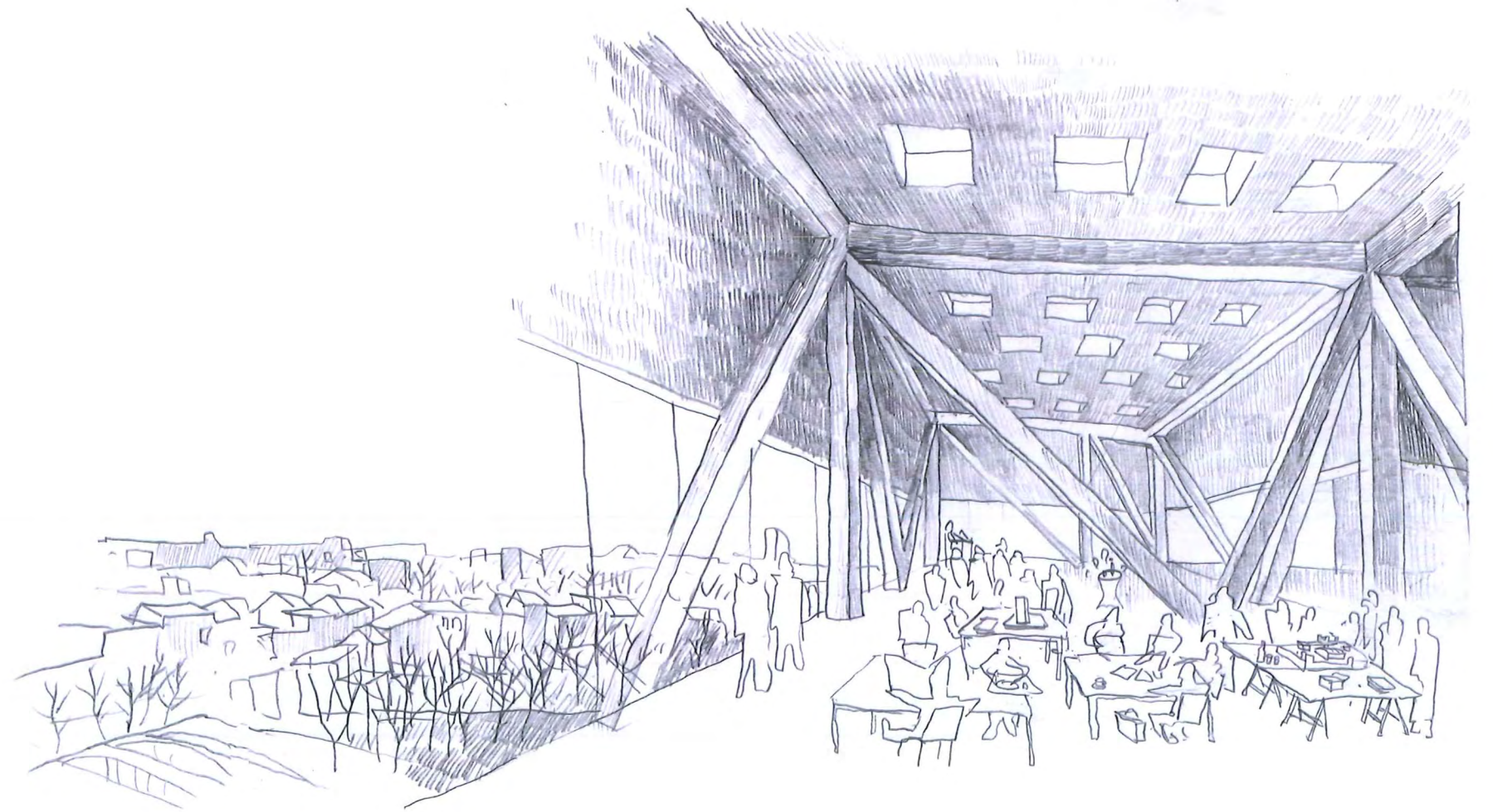

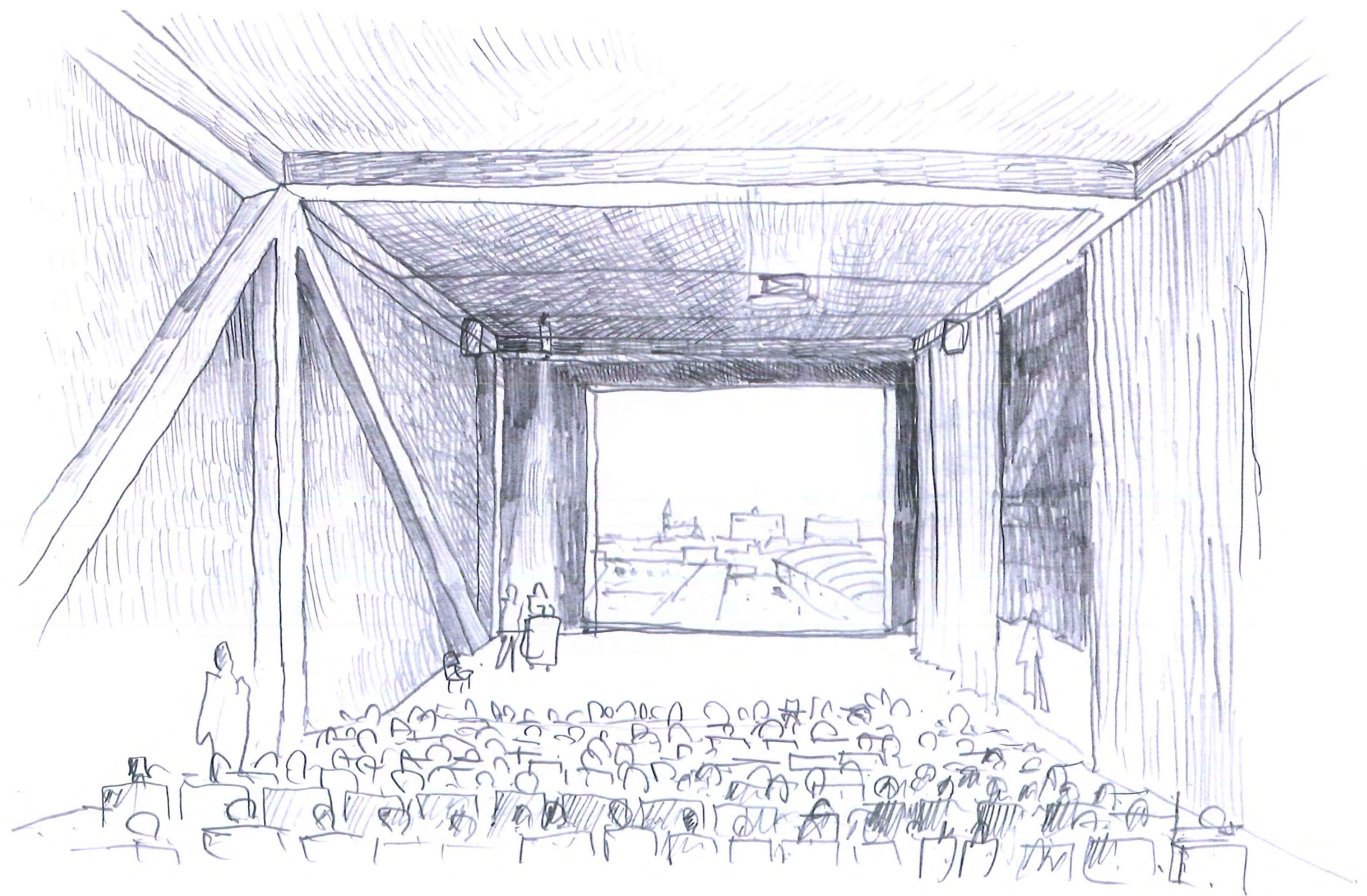
2.3 Schetsen

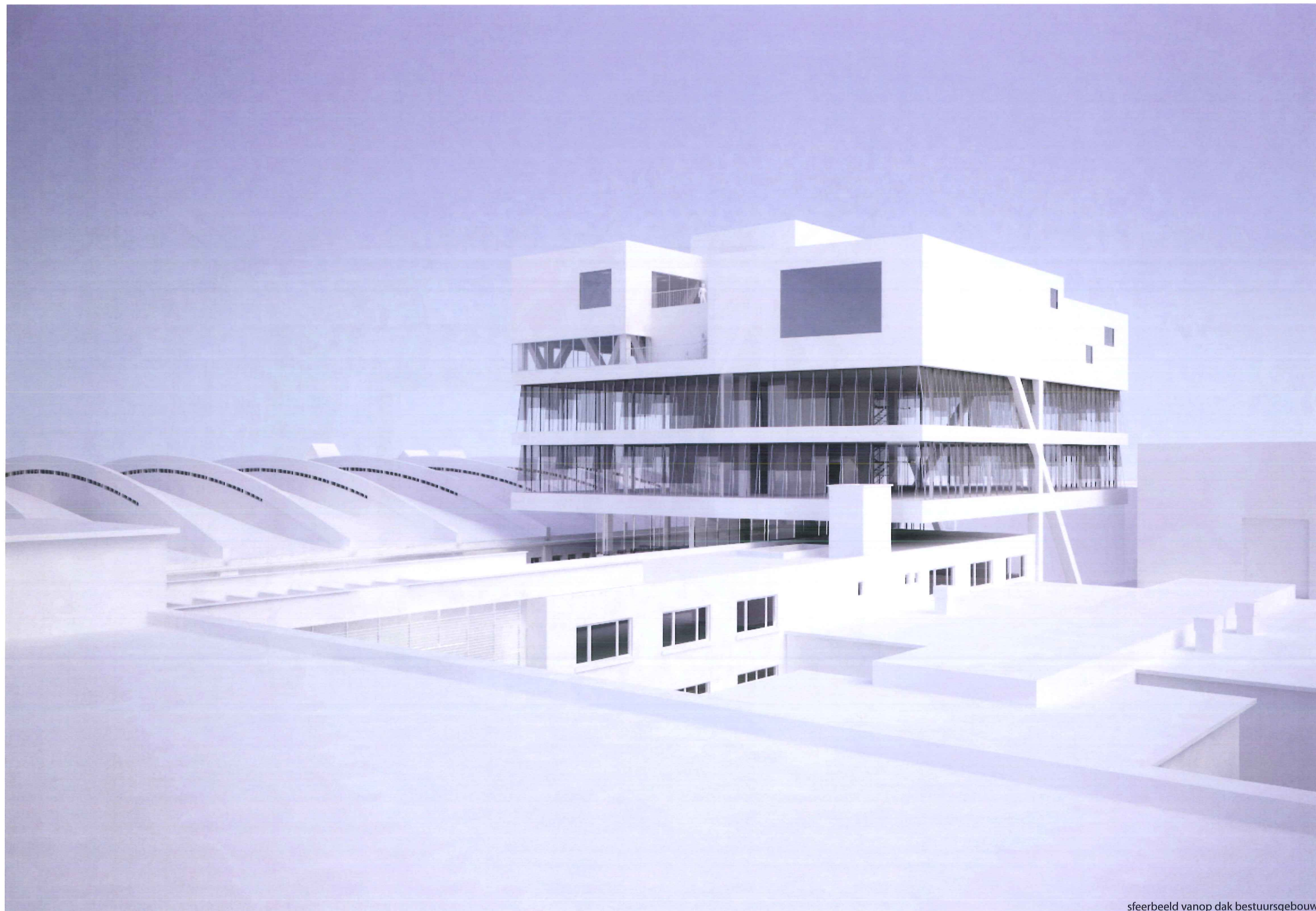

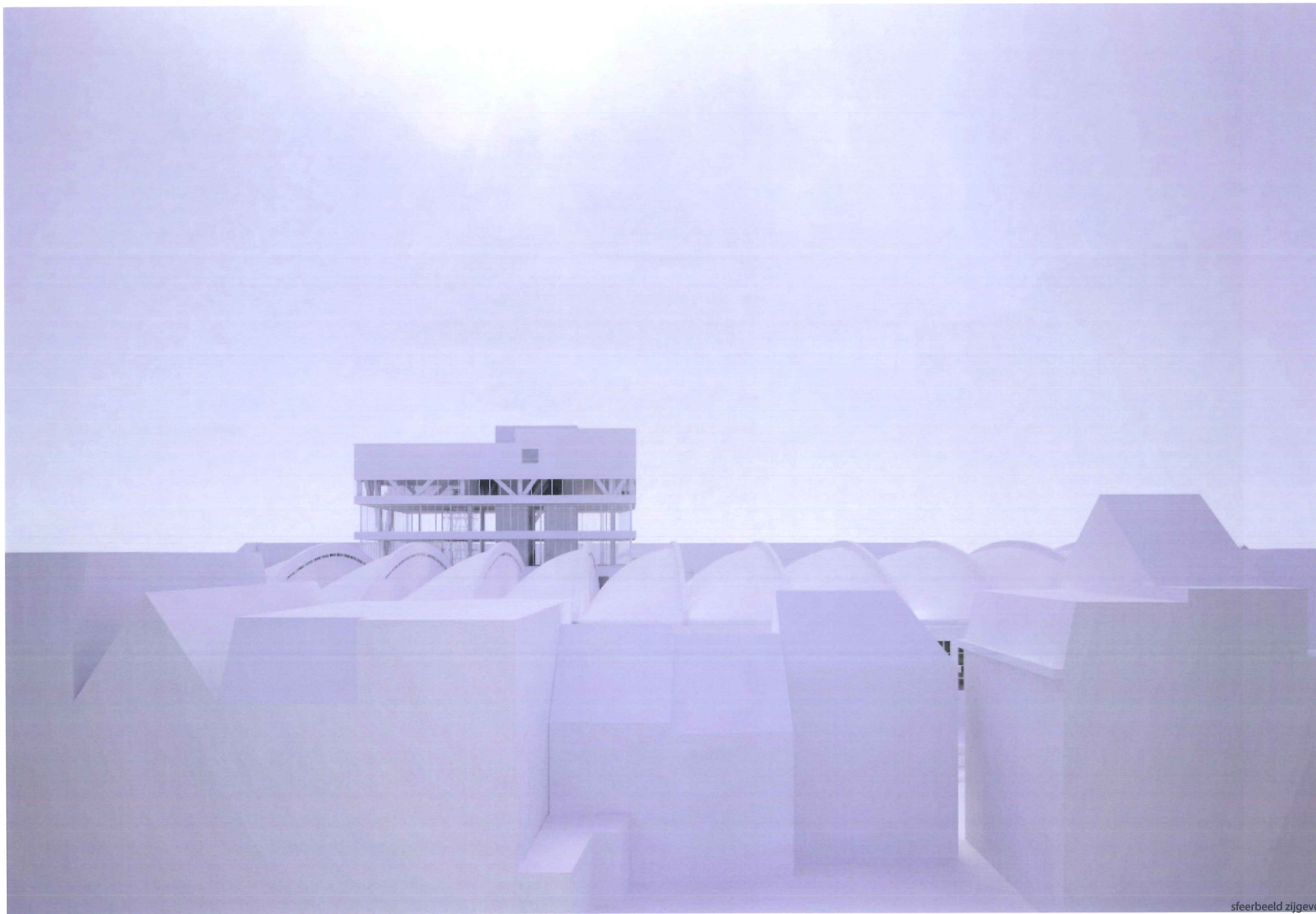

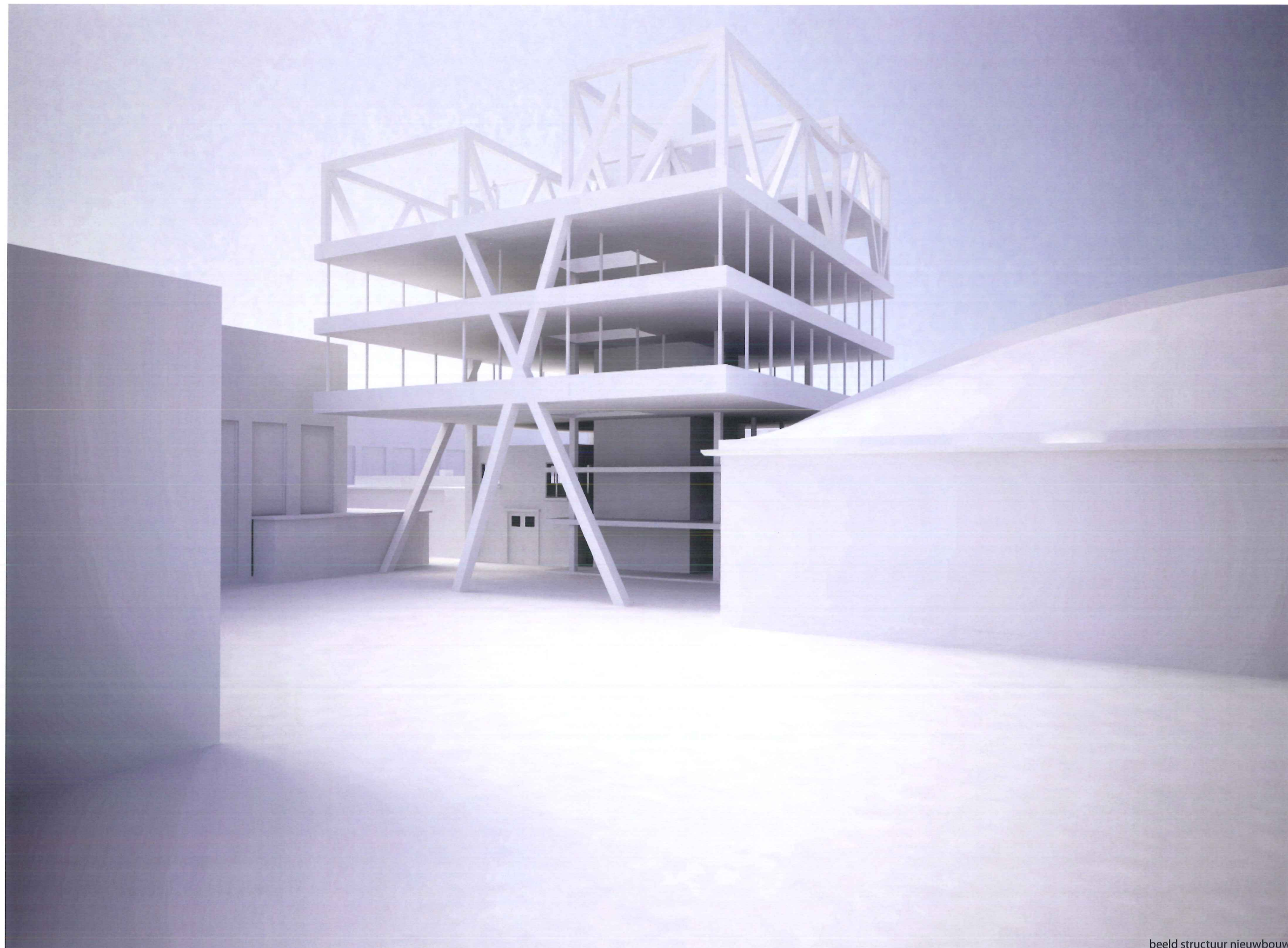

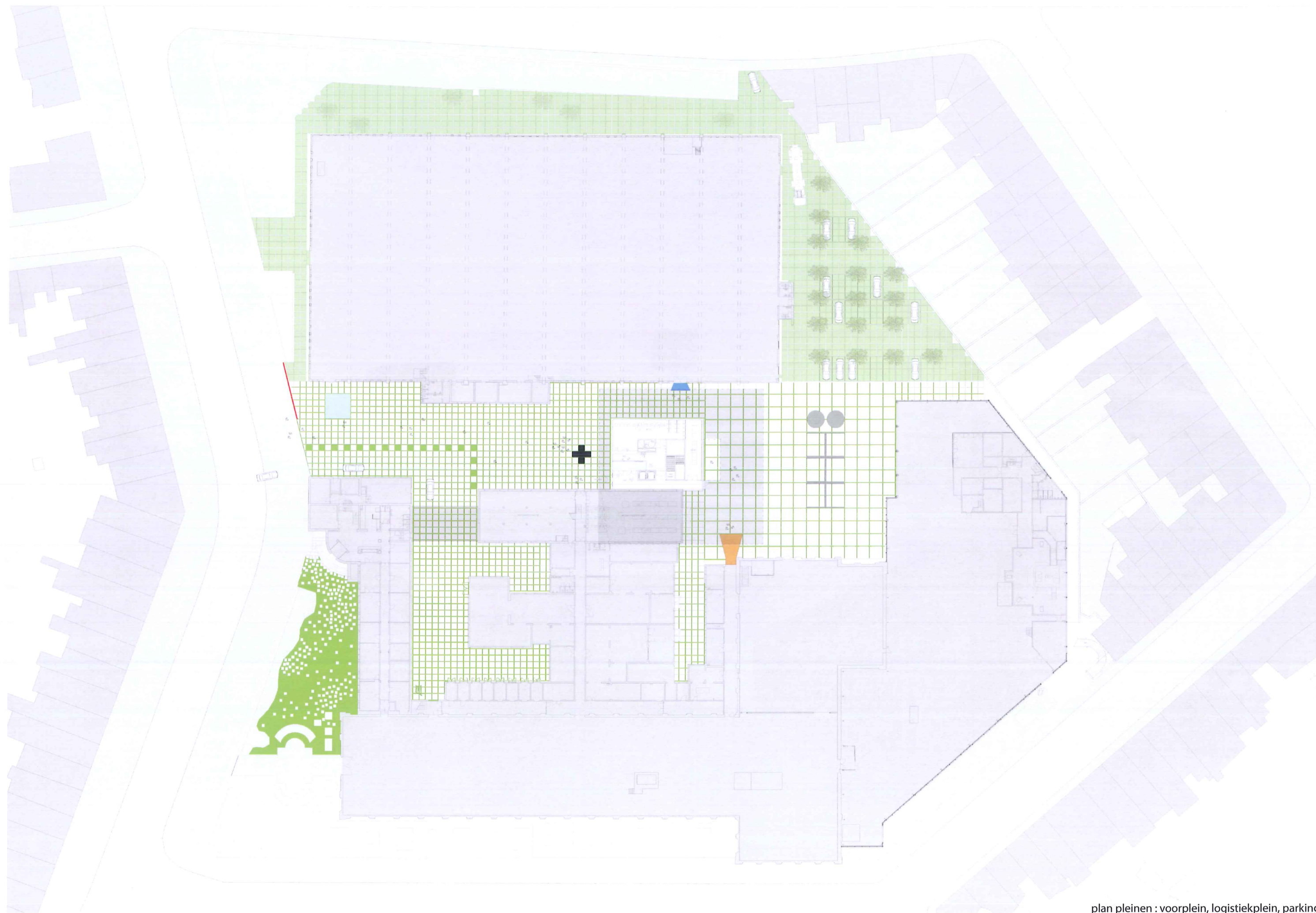

sfeerbeeld vanop dak bestuursgebouw

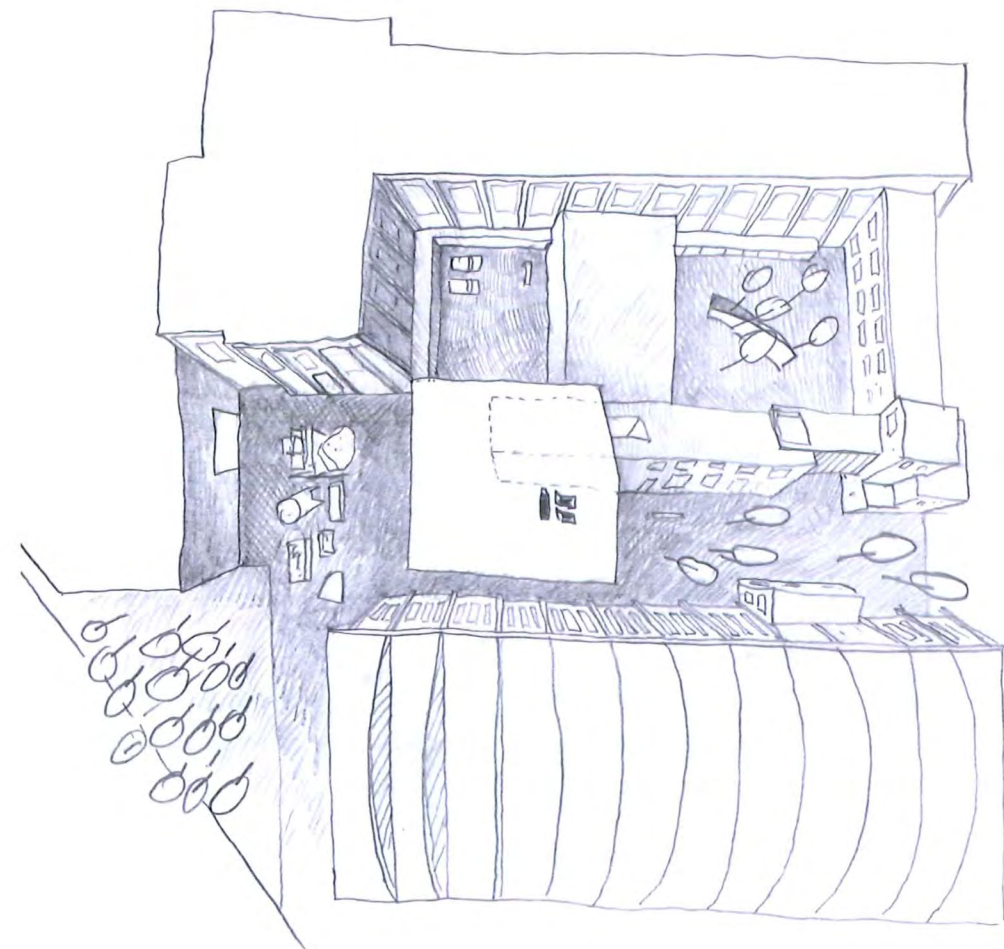
3. PLEINEN

Door de centrale opstelling van de toren ontstaan duidelijke pleinen met elk een eigen statuut :

- voorplein
- logistiek plein
- parking

In de toekomst kunnen ook de pleinen tussen het stookgebouw en hal 1 een duidelijk statuut krijgen.

Zo ontstaat een eenvoudige figuur van pleinen afgebakend door het duurzaam erfgoed.

3.1 VOORPLEIN

Het plein krijgt een representatief karakter.
Hier is het voetgangersverkeer dominant aanwezig.

Een aparte, door lage 'meerpalen' afgebakende zone is bestemd voor gemotoriseerd verkeer.

Voetgangers en gemotoriseerd verkeer zijn gescheiden.

Aan de ingang bevindt zich een lage schuifpoort die 's avonds het terrein afsluit.

Op het plein zijn een aantal singuliere elementen aanwezig:

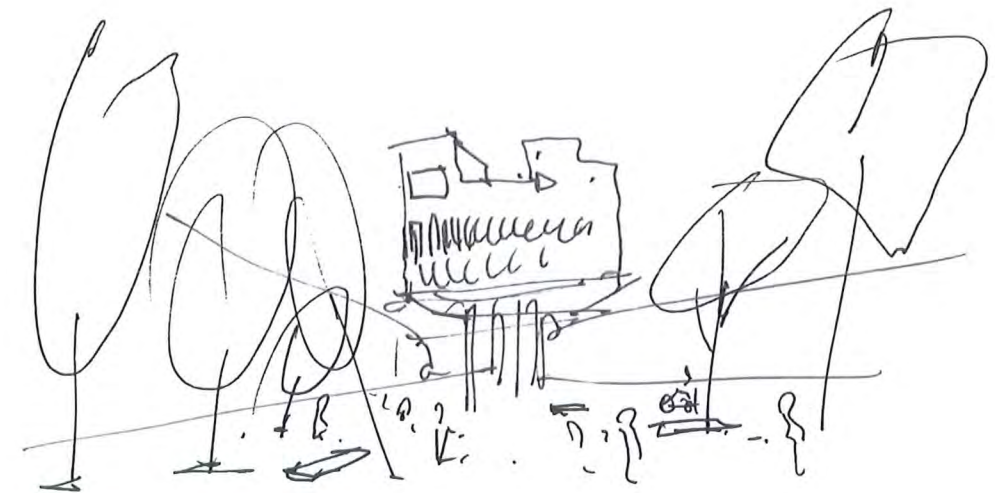
- een waterspiegel aan de ingang die gevuld wordt door regenwater van hal 3
- een kruisvormige zitbank
- de groene 'meerpalen' (ca 50cm hoog)

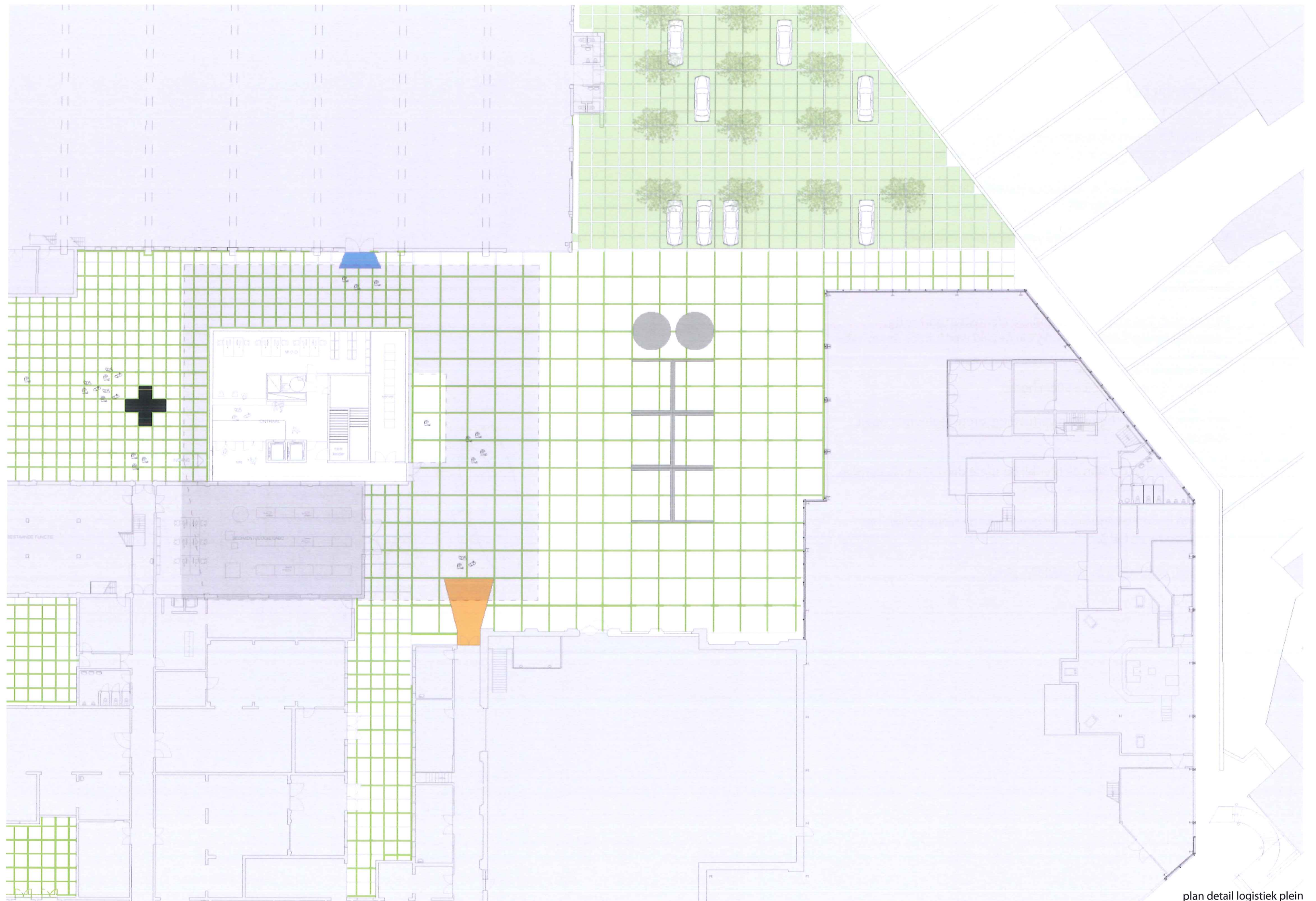
Het plein heeft een betonnen verharding: grote tegels met open voegen.

De 'voordeur' ligt ca. 30m dichterbij de straat dan in het Masterplan, omdat de toren werd opgeschoven.

Het plein is afgebakend door de gevels van de nieuwbouw, het stookgebouw en hal 3.

Het is een eenvoudig maar duidelijk plein.

3.2 LOGISTIEKE PLEIN

Het logistieke plein is ruim en praktisch.

Op het logistieke plein kunnen elementen voorkomen die het karakter van het plein nog versterken:

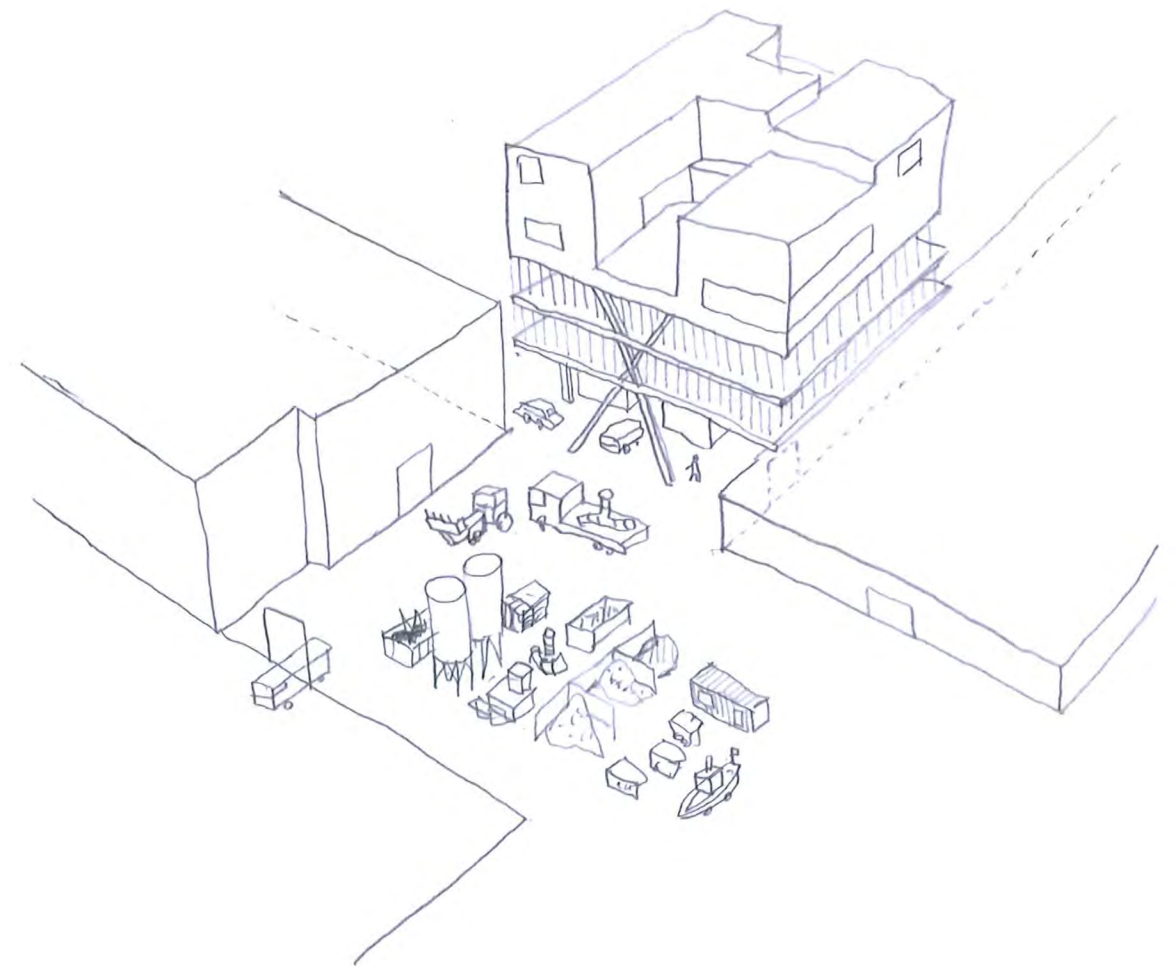
- zandsilo's
- materiaalbakken
- gestapelde goederen
- etc.

Er werd circulatieruimte voorzien voor vrachtwagens en heftrucks.

De verharding bestaat uit XL betonnen tegels.

Het logistieke plein wordt afgebakend door hal 2, hal 3, hal 4 en de nieuwbouw. De gevel van hal 2 ligt aan het plein en wordt in zijn waarde hersteld.

Het is een eenvoudig en praktisch plein.

plan detail park-ing

3.3 PARK-ING

De driehoekige ruimte achter hal 3 wordt in dit voorstel een groen parkje dat een extra buffer naar de woningen toe vormt.

Grasbetontegels vormen het oppervlak.

De bomen worden ingeplant op een parkeergrid zodat deze plek tijdelijk als parkeerruimte kan gebruikt worden, zolang de ondergrondse parking niet operationeel is.

Dit parkje sluit aan bij het groen dat het Labo actueel omringt.

3.4 LEESTUIN

De huidige inkomzone moet worden herbestemd.

De zone kan vrij eenvoudig worden omgevormd tot een aangename leestuin die aansluit bij de bibliotheek.

De verharding wordt grotendeels verwijderd en maakt plaats voor grassen.

Strategisch geplaatse bomen en solitair verlenen de juiste privacy en maken het tot een aangename buiten(werk)plaats.

3.5 PUBLIEK CIRCUIT & PARKING

Publiek circuit

In het labo kan men actueel de verschillende hallen bezoeken via het organisch aangegroeide weefsel. Op het ogenblik dat een gedeelte van deze gebouwen wordt afgebroken wordt deze keten doorbroken.

Het ontwerp reikt een overdekt plein aan, aan de zijde van het logistieke plein, vanwaaruit men de verschillende hallen kan bezoeken. Duidelijk gemarkeerde ingangsportieken die toekomen onder de luifel van de nieuwbouw laten toe de verschillende hallen (droog) en gechoreografeerd te bezoeken.

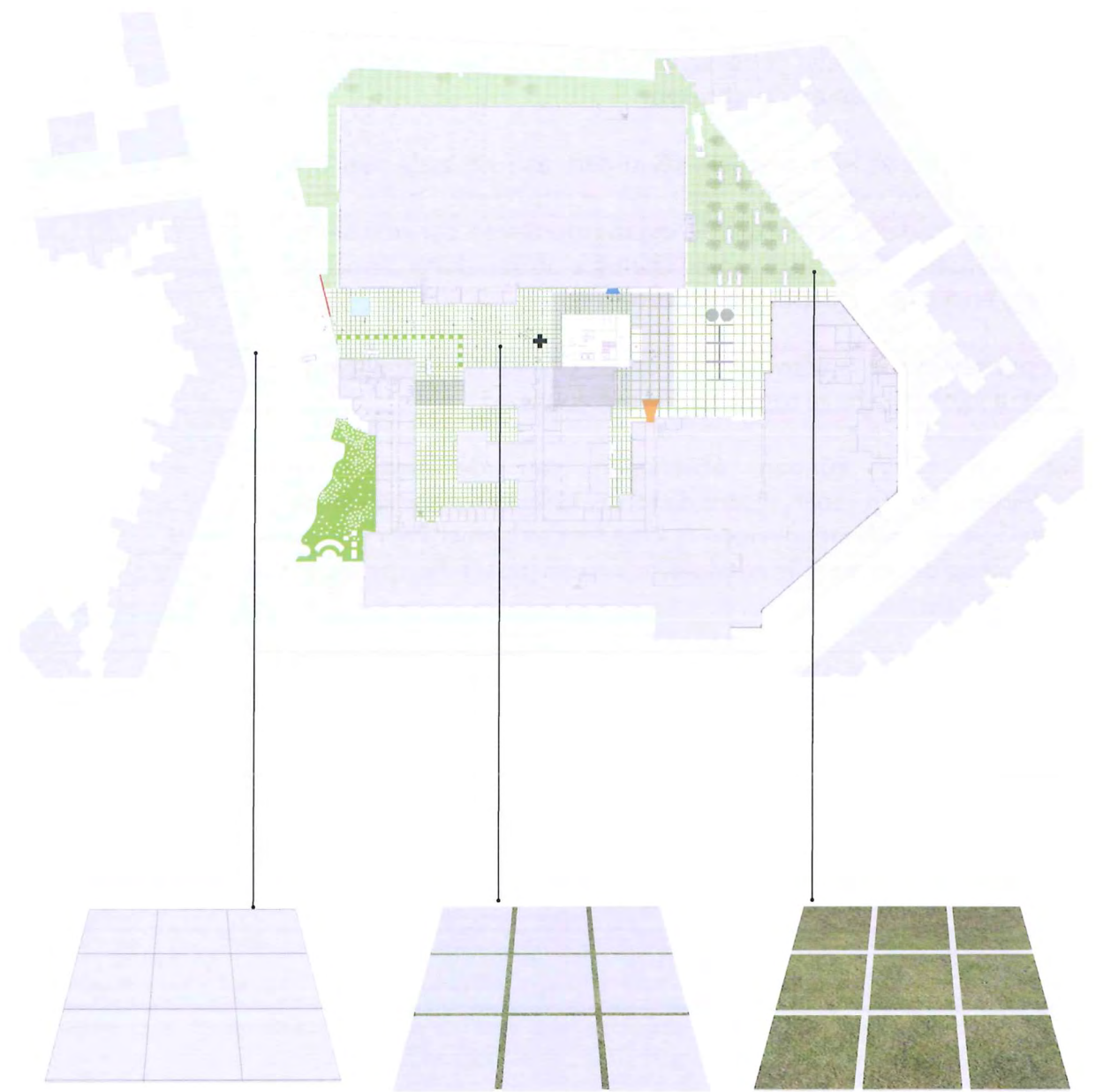
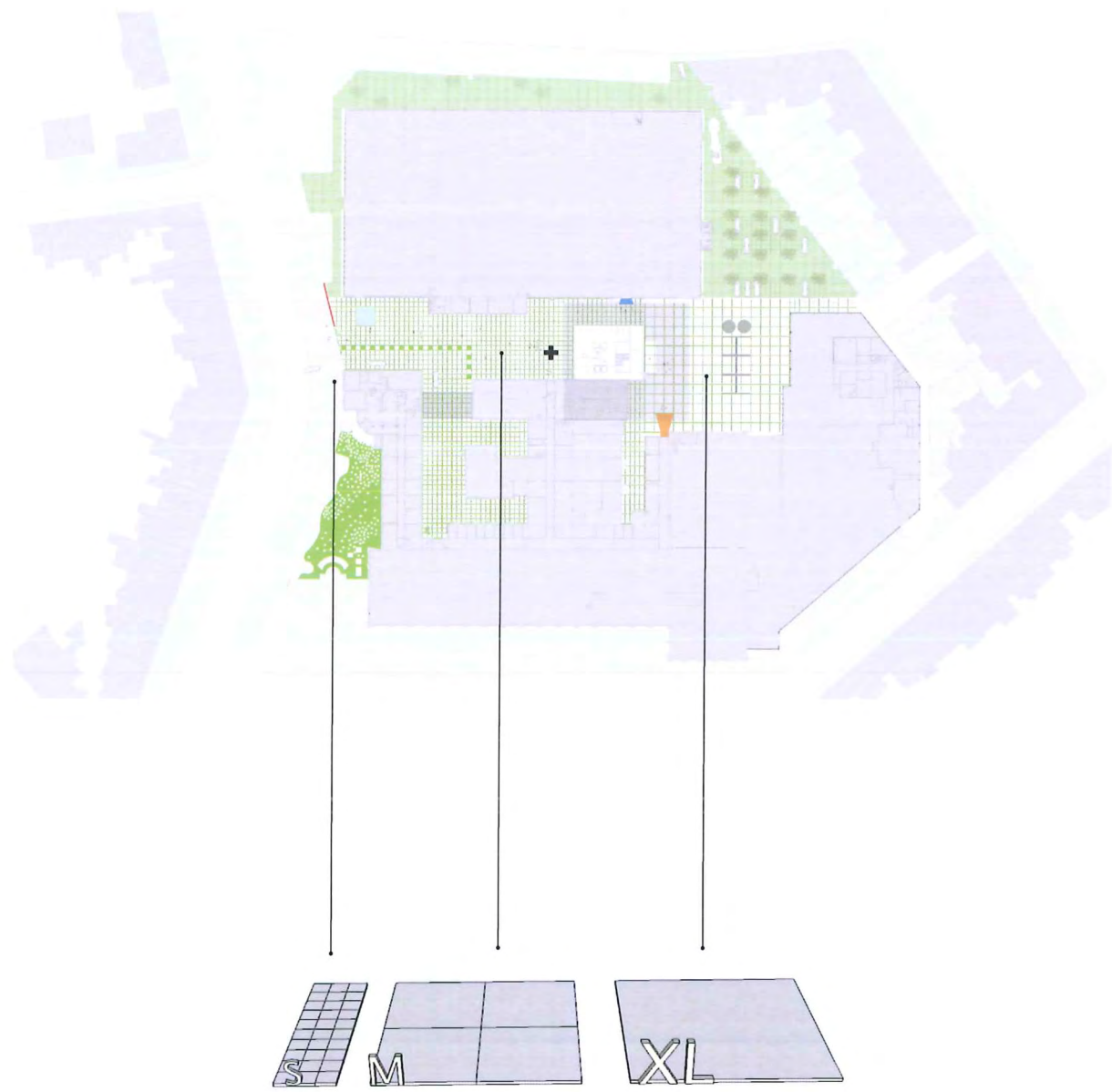
Een publiek circuit is aanwezig dat op de bezoeken toelaat de werking van het Labo te tonen aan de buitenwereld.

Het van nabij kunnen observeren van de testen en modelopstellingen - zoals tijdens de rondleiding in het kader van de Open Oproep - is buitengewoon fascinerend en geniet voor ons de voorkeur op de afstand die ontstaat indien een passerelle op nivo +1 wordt voorzien.

Dit publieke circuit is een doeltreffende passerelle, maar op het gelijkvloers gelegen.

Parking

Het parkeerverkeer en logistiek verkeer is gescheiden van het voetgangersverkeer.

Het materiaal voor de aanleg van de pleinen is eenvoudig maar duurzaam: beton

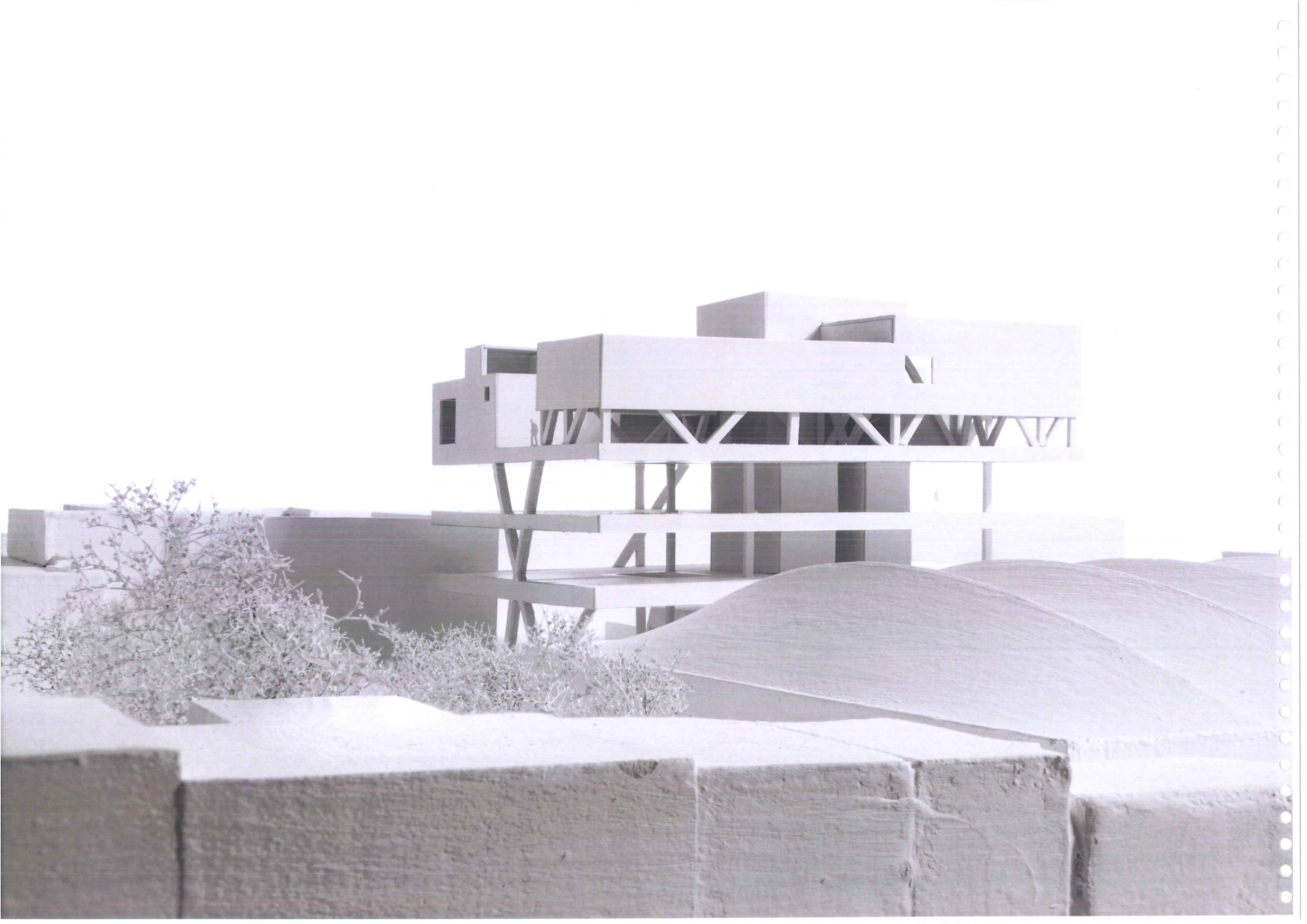
S, M , XL

S: de stoeptegel, 30x30cm.
De schaal van het voetpad.

M: de labotegel, 125x125cm.
Op het terrein worden tegels van een grotere maat toegepast. Er is een duidelijke familieband met de stoeptegel, de omgeving is echter veranderd. De schaal van het laboratorium wordt gevolgd door de schaal van de tegels. Bezoekers zullen vanaf de eerste pas op het terrein de ze schaal gewaar worden.

XL: de logistieke tegel, 250x250cm
De extra grote betontegel voor het ruwe werk dat op het logistieke plein doorgaat. Hier is de schaal die van de vrachtwagen en heftruck.

Beton met gras, Gras met beton
Het regenwater zal in de bodem infiltreren.
Voegen tussen de tegels laten het water door.
Op de parking overheerst het gras.

4. MAQUETTE

